

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک خپرونه

شپږم کال، دوه اويايمه گڼه، د غبرگولي مياشت

مجله د افغانستان بانک شش ساله شد

د افغانستان بانک خبرتيا!

دړنوهېواد والو!

په دې وړستيو کې د افغانیو جعلی بانکنوتونه په ځانگړې توگه پنځه سوه گوني او زرگون په شکل د اشکالو بازار ته وارد شوي دي، له همدې امله د راکړې او ورکړې په وخت کې په لاندې تفاوتونو سره د جعلی او اصلي بانکنوتونو تر منځ پاملرنه وکړي!

۱- د بانکنوتونو د متفاوت کاغذ ځانگړتيا: نوي اصلي بانکنوتونه زیر کاغذ لري په داسې حال کې چې جعلی بانکنوتونه دا ځانگړتيا نه لري.

۲- واکر مارک: په نوي اصلي بانکنوتونو کې واکر مارکونه کين لور ته وي او د لمر د روښنایۍ پر وړاندې، په کې د میرویس نیکه روضه لیدل کیږي، خو په جعلی بانکنوتونو کې د میرویس نیکه روضه په وضاحت سره نه لیدل کیږي.

۳- د چاپ کیفیت: په اصلي بانکنوتونو کې ځینې چاپ شوې نښانې د گوتو په واسطه لمس کیږي خو دا کیفیت په جعلی بانکنوتونو کې نشته.

۴- او، کله چې اصلي بانکنوتونه (۵۰۰ او ۱۰۰۰) د لمر پر وړاندې ونیول شي، د هلو کراف فیته یې په دریو رنگونو کې (شین، زیر او آبی رنگونو) تر سترگو کیږي، په داسې حال کې چې په جعلی بانکنوتونو کې د هلو کراف فیته غیر شفافه او کمزور ده..

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

مدیر مسوول: بما عفیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژونالیست: زیرک ملیا

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۸۱۵ / ۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

د دې گڼې مطالب

رونډ تصفيه کابل بانک بگونه مثبت چربان دارد

سه قاب ساعت و یک سیت طلای عری...

پول های، مصادره شده از نزد قاچاقبران مواد مخدر...

مصابحه محترم نور الله دللوری رییس کل د افغانستان بانک...

د افغانی بانکو توتو د لا زیاته دودولر لپاره هلی خلی دوام لری

په ختیج زون کې پول موي زړې پیسې وسوځول شو

مرکز حفظ معلومات و اسناد منابع بشری رسماً افتتاح گردید

رونډ ترویج پول افغانی در همه زون ها ادامه دارد

حریق بانکو تپای مندرس در زون ساحوی شمال د افغانستان بانک

معلوماتي تکنالوژی، مخابرات او اړیکې

مجله د افغانستان بانک شش ساله شد

بازار جهانی طلا نوسانات شدیدی را تجربه می کند

د افغانستان د بانکداری قانون

کرنه د هېواد اقتصادي بنسټ جوړوي

انفلاسیون د یو هېواد اقتصاد څنګه اغیزمنوي!

واژه های رشد و توسعه بدو مفهوم متفاوت در اقتصاد

محیط زیست سالم، جامعه صحتمند

اخبار اقتصادی جهان

چگونه میتوان برای اتباع کشور زمینه کار را فراهم ساخت

نقش انترنت و کمپیوتر در رشد اقتصاد

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

راه آهن شمال؛

منبع خوب عایداتی

برای کشور

افغانستان شورېست محاط به خشکه که جهت رفع ضروریات کشور نیاز به راه های ترانزیتی بیشتری دارد تا در پهلوی راه های موجود با سایر کشور های همسایه وصل گردد و از این طریق بتواند کالاهای مورد نیاز کشور را وارد و برعکس کالاهای تولیدی کشور را به سایر کشور ها با کمترین هزینه صادر و عواید خوبی را جهت رشد اقتصادی کشور بدست آورد.

افغانستان همواره اجناس و کالاهای مورد نیاز خود را از سایر کشور های همسایه وارد می نماید که در صورت مسدود شدن احتمالی یکی از راه های ترانزیتی، معاملات تجارتی کشور را مختل ساخته و تأثیرات منفی را بالای ثبات قیمت ها بجا می گذارد که در نتیجه

قدرت خرید مردم را کاهش میدهد.

چون توسعه ترانزیت کالا میان کشور ها از اهمیت زیادی برخوردار است، بدین منظور دولت جمهوری اسلامی افغانستان همیشه سعی می نماید تا در پهلوی راه های ترانزیتی موجود راه های دیگری را نیز جستجو نماید که از یک طرف مشکلات ترانزیتی کشور از این رهگذر تا حدی رفع گردد و از طرف دیگر بتواند در پهلوی سایر منابع عایداتی دولت منبع دیگر درآمد را برای کشور ایجاد و درآمد اسعاری بیشتری نصیب کشور نماید.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان طی دهه گذشته توانسته است تا راه های ترانزیتی زیادی را با کشور های همسایه و فراتر از آن توسعه بخشد که همه در جهت توسعه تجارت ممد و منبع خوب درآمد اسعاری به کشور تلقی می گردد که میتوان از ایجاد راه های آهن با سایر کشور های همسایه طی دهه اخیر یادآوری نمود.

با توجه به موضوعات فوق و همچنان نیاز مبرم کشور به منابع عایداتی، درین اواخر کار عملی احداث خط راه آهن ترکمنستان، تاجکستان و افغانستان که این سه کشور را با هم وصل می نماید توسط روسای جمهور این سه کشور افتتاح گردید. طول مجموعی این راه آهن بیش از ۵۹۰ کیلو متر را احتواء خواهد کرد که حدود ۴۰۰ کیلو متر آن از افغانستان می گذرد و عواید بدست آمده از آن سالانه در حدود ۱۰۰ میلیون دالر پیش بینی شده است.

این پروژه در پهلوی اینکه در فراهم نمودن زمینه کار برای تعدادی از مردم سه کشور، فقر زدایی و توسعه تجارت کمک نماید، بلکه منبع خوب درآمد به کشور تلقی شده که میتوان از آن در سایر پروژه های زیربنایی و توسعه اقتصادی کشور استفاده مؤثر نمود.

روند تصفيه کابل بانک بگونه مثبت جريان دارد

مقدار پول های بدست آمده از مقروضین کابل بانک بالغ بر ۲۲۰ میلیون دالر امریکایی میگردد که بر اساس تعاملات قروض بانکی، یک مبلغ قابل ملاحظه محسوب میشود و تلاش های مدیریت تصفیه کابل بانک در همکاری با نهاد های عدلی و قضایی کشور برای بدست آوردن مبالغ باقی مانده قروض، در داخل و خارج کشور ادامه دارد.

محترم رئیس کل د افغانستان بانک در رابطه به انجام حسابات بعضی از بانکهای داخلی نزد کامرز بانک جرمنی که قبلاً خدمات پولی را به بانکهای خصوصی افغانستان انجام میداد گفت: بانک مذکور بنابر معاذیری که دارد، منعقد نمیتواند یا بانکهای افغانستان در زمینه فراهم نمودن تسهیلات مالی و پولی همکاری نماید و خاطر نشان نمود که این انقطاع همکاری، هیچگونه مشکل برای بانکهای افغانستان در عرصه تأدیات پولی بوجود نیاورده است، زیرا بانکهای کشور بلافاصله با یک تعداد بانکهای بین المللی دیگر داخل صحبت شده و عرصه خدمات بانکی کماکان مثل گذشته ادامه دارد.

در اخیر این کنفرانس از جانب محترم نورالله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک به سوالات نمایندگان رسانه های همگانی پاسخ ارائه شد.

جمعی تدویر گردیده بود گفت و همچنان افزود: مقروضین کابل بانک تعهد نمودند که ۱۸۷ میلیون دالر را تحت قرارداد دراز مدت (یک تا پنج سال آینده) بپردازند. روند تصفیه کابل بانک بطور خوبتر و مثبت دوام دارد. بر اساس فیصله کمیته اقتصادی شورای وزیران بعضی از جایداد های کابل بانک در داخل کشور به نهاد های دولتی بفروش میرسد که ارزش این جایداد ها بالغ بر ۴۴ میلیون دالر میگردد. اقدامات ابتدایی در مورد فروش آن صورت گرفته است. آفر های نیز از طرف ادارات مختلف به کمیسیون اختصاصی که تحت ریاست مشاور اقتصادی مقام ریاست جمهوری فعالیت میکند، ارایه شده است. محترم دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک افزود: با بدست آوردن این پولها،

مبلغ ۱۷۳ میلیون دالر نقد از بابت فروش جایداد های کابل بانک در دویی و بعضی از جایداد های دیگر این بانک در داخل کشور حصول شده است. این مطلب را محترم نورالله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک در کنفرانس مطبوعاتی که روز چهارشنبه ۱۵ جوزا سالروان در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک با حضور داشت محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک، محترم محمد آقا کوهستانی رئیس خزاین وزارت مالیه، محترم عبدالله دورانی رئیس کمیسیون حل منازعات مالی، محترم عبدالحمید محبی مدیر تصفیه کابل بانک، تعدادی از روسای بانکهای تجارتي افغانستان، آمرین دیارتمنت های د افغانستان بانک و تعداد کثیری از نمایندگان رسانه های

تحایف اهدا شده به رئیس جمهور به د افغانستان بانک تسلیم داده شد

در این اواخر شیخ فیصل بن قاسم الثانی رئیس اتحادیه تاجران قطر در رأس یک هیئت، سفری به افغانستان داشت که با مقامات و تجار افغان پیرامون موضوع سرمایه گذاری قطر در افغانستان و بهبود روابط تجارتي بین افغانستان و قطر ملاقات های داشت.

موصوف با جلالتماب حامد کرزی رئیس جمهور اسلامی افغانستان نیز ملاقات و روی موضوعات تجارتي میان دو کشور بحث و تبادل نظر نموده و بعد از ملاقات یک تعداد تحایفی را به محترم رییس جمهور اسلامی افغانستان اهدا نمود.

به سلسله تحویل دهی تحایف قبلی جناب رییس جمهور اسلامی افغانستان به خزانه د افغانستان بانک، روز چهارشنبه ۱۵ جوزای سالوان تحایف اهدا شده از جانب آقای شیخ فیصل بن قاسم الثانی به

رئیس جمهور اسلامی افغانستان، طی محفلی از جانب هیئت که از طرف مقام ریاست دولت تعیین گردیده بود به محترم نورالله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک غرض نگهداری در جنب دارایی دولت به خزانه د افغانستان بانک تحویل داده شد.

تحایف اهدا شده شامل اشیایی ذیل میباشد:

۱. یک سیت طلای عربی زنانه که دارای گلرینه دست بند، یکجوره گوشواره و یک حلقه انگشتر قیمتی.
۲. یک قاب ساعت دستی مردانه قیمتی رولکس Rolex
۳. یک قاب ساعت دستی مردانه قیمتی سویسی Saint Moritz به رنگ طلایی که در اطراف آن نگینه قیمتی کار شده و دارای

دست بند چرمی سیاه میباشد.

۴. یک قاب ساعت دستی زنانه قیمتی سویسی Saint Moritz به رنگ نقره ای که در اطراف آن نگینه قیمتی کار شده و دارای دست بند چرمی نضواری میباشد. محترم رییس جمهوری اسلامی افغانستان این هدیه ها را جز ذخایر معنوی و امتیازات تاریخی کشور دانسته جهت حفظ و نگهداری به د افغانستان بانک تحویل نموده است.

تحایفی که قبلاً نیز به رئیس جمهور اسلامی افغانستان از جانب سران دول و حکومت کشور های دوست اهدا گردیده بود، به طور رسمی تسلیم د افغانستان گردیده که از ارزش مادی و معنوی خوبی برخوردار می باشند و از آنها در د افغانستان بانک بصورت بسیار درست حفظ و نگهداری میگردد.»

پول های مصادره شده از نزد قاچاقبران مخدر و مسکرات به د افغانستان بانک تحویل داده شد

چهارشنبه، اول جوزای سال روان کنفرانس مطبوعاتی در رابطه به "تحويل دهی پول های مصادره شده از نزد قاچاقبران" از جانب مرکز عدلی و قضایی مبارزه علیه مسکرات و مواد مخدر در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک برگزار گردید.

این کنفرانس با حضور داشت محترم نور الله دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک، محترم خان افضل هده وال معاون اول د افغانستان بانک، محترم یار محمد حسین خیل رئیس عمومی خاڼوالی مبارزه بر علیه مسکرات و مواد مخدر، آمرین شعبات و کارمندان د افغانستان بانک و همچنان نمایندگان رسانه های اطلاعات جمعی برگزار گردید.

در ابتدای این کنفرانس، محترم نورالله دلاوری رئیس کُل د افغانستان بانک پیرامون پیشینه دستاورد های چندین ساله مرکز عدلی و قضایی

محترم دلاوری به ادامه سخنانش افزود: "امروز ما شاهد مرحله دوم تحویلهی پول مصادره شده از نزد قاچاقبران مواد مخدر و مسکرات به د افغانستان بانک می باشیم".

متعاقباً محترم یار محمد حسین خیل رئیس مبارزه علیه مسکرات و مواد مخدر صحبت نموده گفت: "مطابق ماده ۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان کشت و تولید مواد مخدر و مسکرات ممنوع است که با

مبارزه علیه مسکرات و مواد مخدر در کشور صحبت نموده و افزود: طبق قانون تهیه، ترافیک و قاچاق مسکرات و مواد مخدر که سبب تضعیف اقتصاد کشور می شود، اولاً بایست توسط ارگانهای کشفی مورد تحقیق قرار گرفته و بعد از بررسی های همه جانبه عواید بدست آمده از آن بعد از حکم نهایی از جانب مراجع قضایی مصادره شده و در د افغانستان بانک تحویل گردد.

در نظر داشت آن خارنوالی اختصاصی مبارزه علیه مسکرات و مواد مخدر در سال ۱۳۸۴ ایجاد و به فعالیت های خویش آغاز نمود، که تا اکنون حدود سی هزار پرونده قاچاقبران مواد مخدر و مسکرات را مورد بررسی قرار داده است.

ریاست عمومی خارنوالی اختصاصی مبارزه علیه مسکرات و مواد مخدر، مبالغ بدست آمده را که شامل: دالر امریکایی، کلدالر پاکستانی، یورو واحد پولی اروپا، تومان ایرانی، کلدالر هندی، درهم عربی و سامانی واحد پول تاجکستان می باشد طی سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ از نزد قاچاقبران مسکرات و مواد مخدر

ضبط نموده بود و پس از نهایی شدن حکم، محاکم محترم مبنی بر مصادره آنها تحویل د افغانستان بانک نمود.

گفتی است که در جریان سال ۱۳۹۰ از نزد قاچاقبران مبلغ: ۲۰۷۸۴ دالر امریکایی، ۱۶۶۵۷۹۲۰ کلدالر پاکستانی و ۳۳۴۱۳۰۱ افغانی و به همین ترتیب طی سال ۱۳۹۱ مبلغ: ۲۴۲۵۰۹۵ افغانی، ۶۲۸۵ دالر امریکایی، ۴۸۳۵۱۶۵ کلدالر پاکستانی، ۶۶۵۳۲۵۰۰ تومان ایرانی، ۷۰۰۰ کلدالر هندی، ۱۶۵۱ درهم عربی و ۱۳۲۰ سامانی واحد پول تاجکستان ضبط و مصادره شده است.

پیرامون مصادره پول، اجناس و وسایط ماده ۱۹ و ۵۹ قانون مبارزه

علیه مسکرات و مواد مخدر چنین صراحت دارد: "هرگاه از نزد شخص حین قاچاق مسکرات و مواد مخدر پول، اجناس و یا وسایط توسط ارگان های کشنی بدست بیاید و یا هم در جریان تحقیقات عواید منقول شخص مورد نظر روشن گردد که از قاچاق مسکرات و مواد مخدر بدست آمده باشد، بعد از حکم نهایی از جانب مراجع قضایی قابل مصادره میباشد".

قابل تذکر است که مبالغ یاد شده نیز مطابق شرایط این مواد قانون بوده و مجموع این پولها از حساب امانت که در پشتی بانک نگهداری میشد تصفیه و امروز رسماً شامل عواید دولت شده و تحویل د افغانستان می گردد.

قابل یادآوری است که ریاست عمومی خارنوالی اختصاصی مبارزه باجرایم مسکرات و مواد مخدر از ۱۳۸۴ الی ۱۳۸۸ بطور مجموعی مبلغ: ۹۱۱۳۱ دالر امریکایی، ۵۰۱۷۶۹۴ کلدالر پاکستانی و ۱۳۸۰۷۸۹ افغانی را پس از مصادره به حساب عواید دولت تحویل بانک نموده است. ۳

شیرم کال، دوه اویایمه گننه، د غیرکولی میاشت

مصاحبه محترم نور الله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک با روزنامه اصلاح

شود. همین موضوع باعث افزایش ارزش دالر در مقابل یورو به اندازه ۳۱٪ شده است و همچنان در مقابل سایر اسعار نیز افزایش را نشان میدهد.

عامل دیگری که ارزش افغانی در مقابل دالر را متأثر می سازد، بخش برنامه ها و ابراز نظر عده ای از کارشناسان در رابطه به وضعیت اقتصادی کشور پس از سال ۲۰۱۴ بوده که این شایعه پراگنی ها موجب نگرانی تاجر، سرمایه گذاران و مردم شده و در نهایت باعث نوسان نرخ افغانی در مقابل دالر می شود.

محترم نور الله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک در رابطه به استمرار

رسیده است. قسمی که قبلاً در شورا نیز تصریح داشتیم، افزایش نرخ دالر تنها محدود به کشور ما نبوده، بلکه در مقابل اکثر ارزهای دنیا افزایش یافته است و علت اصلی افزایش نرخ دالر بهبود وضعیت اقتصادی امریکا است.

ایالات متحده امریکا پس از بحران مالی سال ۲۰۰۸ میلادی، با مبارزه پیکارانه بالاخره توانست تا تجارت و اقتصاد خود را بهتر سازد؛ هر وقتیکه تجارت یک کشور بهتر گردید، صادرات اش زیاد، عواید داخلی اش افزایش و به همان اندازه ارزش پولی اش در مقابل اسعار خارجی که با آن در داد و ستد قرار داشت، بهتر می

محترم نور الله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک طی مصاحبه یی با گزارشگر روزنامه اصلاح در مورد عوامل کاهش نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی، گردش پول های خارجی در بازار ها و ... صحبت های داشت که مختصر آنرا خدمت شما خوانندگان گرامی نشر می نمایم.

محترم دلاوری در رابطه به کاهش نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی چنین گفت: کاهش نرخ افغانی در مقابل دالر امریکایی دو عامل عمده دارد. قبلاً یک دالر امریکایی حدود پنجاه افغانی بود و فعلاً بالاتر از پنجاه و پنج افغانی

شهر کابل، دوه اوایسه گنده، د شرگونی میاشت

کمک های جامعه جهانی بعد از سال ۲۰۱۴ گفت که در کنفرانس توکیو جامعه جهانی تعهد نموده که بعد از خروج نیرو های خارجی، افغانستان را در عرصه اقتصادی کمک نماید که مجموعاً با عواید اسعاری که افغانستان بدست می آورد، در حدود هفت میلیارد دالر میرسد که این خود سبب ثبات اقتصادی افغانستان بعد از خروج نیروهای خارجی می شود و نشاندهنده آنست که اقتصاد افغانستان پس از سال ۲۰۱۴ با کدام مشکل جدی مواجه نخواهد شد. در صورتیکه صادرات کشور هر چه بیشتر از امروز افزایش یابد، مقدار بیشتر اسعار به کشور واریز شده و در مقابل می توانیم تا تقاضای بازار را که به اسعار از درک واردات به آن نیاز است، تکافو کنیم، یعنی ما از اسعار بدست آمده از مدرک عواید کالا های صادراتی در مقابل اموال و کالا هایی که وارد کشور می شود استفاده نموده و در آینده به کدام مشکل جدی اسعاری مواجه نخواهیم شد.

محترم دلاوری در قسمت دیگری از

این مصاحبه در رابطه به چلند اسعار خارجی در کشور گفت: در حال حاضر اکثر واردات کشور از پاکستان صورت می گیرد که ما باید در مقابل آن کلداری پاکستانی پردازیم. اما دیده شده است که در بعضی نقاط کشور فروشات این مال وارداتی و همچنان اجناس و کالا های دیگر نیز با کلداری پاکستانی صورت می گیرد که مطابق قانون، خلاف رفتاری بوده و باید از آن جلوگیری شود و خواهش ما از مردم این است تا در داد و ستد از پول ملی خود استفاده و از چلند کلداری پاکستانی و سایر ارزها در بعضی نقاط کشور خصوصاً ولایات جنوبی خودداری نمایند.

محترم رییس کل د افغانستان بانک در رابطه به خرید و فروش با تومان ایرانی در بعضی نقاط کشور نیز اشاره نموده گفت: "در گذشته وقتی که تومان از ارزش خوبی برخوردار بود، در بعضی از نقاط کشور مثل ولایات هرات و نیمروز در معاملات مورد استفاده قرار می گرفت، ولی نظر به کاهش ۳۰۰ درصدی ارزش

آن، اعتبار خود را از دست داده و مردم در داد و ستد و معاملات اقتصادی شان فعلاً از آن استفاده نمی نمایند.

موصوف در رابطه به پول های جعلی و گرفتاری اشخاصی که درین قضایا دست دارند چنین گفت: تعداد زیادی از متخلفینی که به شکلی از اشکال میخواستند پول های جعلی را وارد کشور نمایند و همچنان تعدادی که با پول جعلی داد و ستد می نمودند توسط ارگان های کشفی و مجریان قانون گرفتار و به پنجه قانون سپرده شده اند که ارقام دقیق نزد پولیس موجود است.

پول افغانی که تقریباً نه سال قبل توسط د افغانستان بانک چاپ و به بازار نشر گردید هنوز هم مشخصات و کیفیت عالی خود را حفظ نموده است و زمینه جعل کاری آن غیر ممکن است. این مشخصات بانکنوت های جعلی که وارد کشور گردیده کاملاً وجود ندارد و به آسانی میتوان آنها را از پول های اصلی تفکیک کرد.

د افغانی بانکونو د زیاته دودولو لپاره هلې ځلې دوام لری

د افغانستان بانک دویم مرستیال
ښاغلی الحاج محمد عیسی طراب
چې د روان کال د غبرگولي میاشتې
په ۱۲ نیټه ننګرهار ولایت ته تللی و،
د ننګرهار ولایت د والي له مرستیال
او خصوصي بانکونو له استاذو سره
بیلابیلې لیدنې وکړې او د افغانی پیسو
دودولو، ساتلو او د هېواد د پیسو
اړوند نورو موضوع ګانو باندې خبرې
اترې وکړې.

د افغانستان بانک دویم مرستیال د
ولایت له مرستیال ښاغلي حنیف
ګردیوال سره په خبرو کې د خپل
سفر موخه څرګنده کړه او ویې ویل:
د دې لپاره چې افغانی په سیمه کې د
ښه ثبات درلودونکي ده، نو ځکه باید
په خپلو راکړو ورکړو کې د پردیو
پیسو پر ځای له افغانیو څخه کار
واخلو چې دا کار نه یوازې د افغانیو
د لاثبات سبب ګرځي بلکې د پولي
معامله کوونکو د ګټې لامل هم ګرځي.
په دې وروستیو کې خلک د ډالرو په
وړاندې د افغانیو د ارزښت له ښکته
کېدو اندېښمنه دي، باید ووايم چې د
ډالرو ارزښت د ټولو اسعارو په وړاندې
لوړ شوی دی او اصلي لامل یې د
امریکا د متحده ایالتو د اقتصاد
پرمختګ دی، چې د افغانی په وړاندې
د ډالرو د ارزښت لوړوالی ۱۱٪ او د
پاکستاني کلدارو په وړاندې ۳۷٪ دی.

ښاغلي طراب د افغانستان بانک د
ختیځ زون مشر ته وویل: د افغانستان
بانک د ختیځ زون باید د ولایت له
مقام سره په هوکړه کې ښوونځیو ته
ولاړ شي او زده کوونکو ته پر افغانی
باندي د راکړې ورکړې، پیروډنې او

پلورنې ترسره کولو او د دې ترڅنګ د افغانۍ پیسو د ساتلو په هکله خبرې وکړي او هغوی له بیلابیلو لارو وهڅوي ترڅو د افغانۍ پیسو په ساتلو کې هڅې وکړي. د دې ترڅنګ د افغانستان بانک د قانون په هکله چې پر دغې خبرې ټینګار کوي، هم معلومات وړاندې کړي ترڅو وکړای شو د افغانۍ پیسو د دودولو او ساتلو کلتور د هېواد له ښوونځیو څخه پیل شي. له دې سربېره، هغه مهال چې زده کوونکي سهار ښوونځي ته ځي او ټولګیو ته تر دننه کېدو دمخه په حویلي کې ودریږي او ورته ملي سرود آورو کيږي، دغه ترټولو غوره فرصت دی چې د افغانۍ پیسو د دودولو په هکله بحث وشي.

وروسته بیا ښاغلي محمد حنیف ګردیوال وویل: په ختیځو ولایتونو کې له مهمو ستونزو څخه یو د پاکستانی کلدارو چلند دی چې په رښتیا یوه انډیښمنه کوونکې ننگونه ده، خو مونږ د بهرنیو اسعارو د کارونې پر وړاندې نوي کړنلارې تر لاس لاندې نیولي دي چې په پلې کېدو سره به تر ډېره حده دغه ستونزه هواره شي. څو ورځې مخکې مونږ د ولایت د مقام یو شمیر پلاوي سره بازار ته ولاړو او له سوداګرو او پلورونکو سره موله نږدې لیدنې او خبرې وکړې، چې له نیکه مرغه زموږ دغه ګام د هغوی له هرکلي سره مخ شو او هغوی ژمنه وکړه چې د افغانۍ پیسو چې زموږ ملي هویت دی، په دودولو کې به هڅه او هاند وکړي. زموږ بل پروګرام ښوونځي ته تګ دی ترڅو د افغانۍ کارولو دود د زده کوونکو ترمنځ خپور کړو. د دې

ترڅنګ مو د ننگرهار ولایت د پوهنې له مشر څخه وغوښتل چې په ښوونځیو کې شته کانتینونه چې خوراکي توکي خرڅوي، ووايي چې ترڅو په افغانۍ وپلوري، ترڅو د زده کوونکو کورنۍ غړي او شي چې خپلو زامنو ته د پیروونې لپاره افغانۍ پیسې ورکړي، له دې سره سره د افغانستان بانک لخوا ټاکل شوی پلاوي به هم له دغې پروسې څارنه وکړي، او د دولت د پریکړې پر بنسټ سرغړونکي به نقدي جریمه شي ترڅو له همدې لارې په راکړو ورکړو کې له افغانۍ پیسو څخه کار واخیستل شي چې پدې برخه کې د ننگرهار ولایت مقام ښځ ډول خلې ځلې نه دي سپمولي.

په پای کې د افغانستان بانک د ختیځ زون مشر ښاغلي الحاج روح الله د افغانۍ پیسو د دودولو په برخه کې د ولایت مقام هلې ځلې وستایلي. پدغه لیدنه کې د مشرانو جرګې غړی نور محمد کفیل، د ولسي جرګې غړي رئیس عبدالباقي او لیاقت الله بابکر خیل، د افغانستان بانک د عمومي څارنې (ناظر ګل) ادارې غړی مجتبی خان، د افغانستان بانک د ختیځ زون مشر الحاج روح الله، د بانکي عملیاتو عمومي مشر عبدالواحد جبارخیل، د بانکونو د ساتنې او نشر چارو په برخه کې د بانکي عملیاتو مرستیال میر عبدالاحد فاضل او د افغانستان بانک د خزانې عمومي مشرانجینیر محمود شریف ګلډون کړي و.

د غبرګولي میاشتې په ۱۳ نیټه د افغانستان بانک دویم مرستیال د خصوصي بانکونو له استاذو سره وکتل

چې پدغه محفل کې د هغوی پلاوي هم ورسره مل و.

په پیل کې ښاغلي الحاج محمد عیسی طراب د افغانۍ بانکونو د پېرسان چلند په هکله وویل: ټول بانکونو ته د پېرسان ارزښت درلودونکي دي او هېڅ څوک حق نلري چې پخپلو ورځني راکړو ورکړو کې د هغې له اخیستلو ډډه وکړي، ځکه چې ټول افغانۍ بانکونو ته د افغانستان بانک لخوا چاپیږي او بیا د بازار د غوښتنې او د هېواد د اقتصادي پرمختګ له مخې بازار ته وړاندې کيږي. د افغانۍ چاپ شوي بانکونو ته (۱، ۲، ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰، ۱۰۰، ۵۰۰، ۱۰۰۰ افغانۍ) هم په بازار او هم د افغانستان په خزانه کې شتون لري. هغه وګړي چې د کوچني بانکونو له اخیستلو ډډه او یا انکار کوي، د هغوی دغه عمل جرم ګڼل کيږي او تر قانوني پلټنې لاندې نیول کيږي.

د افغانستان بانک دویم مرستیال د خصوصي بانکونو کارکوونکو ته وویل: د افغانستان بانک، د پیسو د سټو سیاستونو په کارولو سره پر دې توانیدلی دی چې افغانۍ په خپل ارزښت کې وساتي او که افغانان د افغانۍ پیسو په دودولو کې چې زموږ ملي هویت دی، هڅې وکړي نو هغه وخت به افغانۍ د لا ډېر ثبات خاوند شي.

د محفل په پای کې د خصوصي بانکونو د استاذو او ګلډون کوونکي رسنیو لخوا د کوچني بانکونو د چلند په هکله پوښتنې او نظرونه وړاندې شوي چې د افغانستان بانک د دویم مرستیال او د ختیځ زون مشر لخوا ورته ځواب وویل شو. ■

هغه افغانۍ بانکوتونه چې د ډیرې کارونې له امله زهري او په ورځني واکړې ورکړې کې خلکو ته ستونزې ولاري، د خلکو د آسائتیا او سهولت لپاره په منظمه توګه د افغانستان بانک لخوا ټولول کيږي او په مرکز او نورو اووه ګونو زونونو کې د ټاکل شوي پلاوي په شونتیا کې سوځول کيږي.

د بانکوتونو د تیرو سوځونو په لړ کې، د ۱۳۹۲ کال د غبرګولي په ۱۲ نیټه د افغانستان د ملي شورا یو شمیر غړو، د مالي او عدلي وزارتونو استاذو، د عمومي څارنې (ناظر ګل) ادارې پلاوي، د بانکي عملیاتو عمومي مشر، د بانکوتونو د نشر او ساتلو په چارو کې د بانکي عملیاتو مرستیال، د څارنې د عمومي مشر، د ښاغلي الحاج محمد عیسی طراب تر مشرۍ لاندې د ټول شوي زړو او مندرسو پیسو د سوځولو لپاره ننگرهار ولایت ته سفر وکړ.

ښاغلي الحاج محمد عیسی طراب د افغانستان بانک دویم مرستیال د شمال د سیمه ییزو زون له یو شمیر کارکوونکو او صرافانو سره ولیدل او د افغانی پیسو د دودولو، ساتلو او د زړو پیسو د ټولولو او سوځولو د

«

په ختیځ زون کې ټول شوي زړې پیسې وسوځول شوی

شپږم کال، دوه اویاسه ګڼه، د غبرګولي میاشت

پروسي په هکله خبرې وکړې او وېي ويل: له بازار څخه بايد زړې او له کاره لويديلي پيسې ټولې شي او پرځای يې د راکړې ورکړې لپاره نوي پيسې بازار ته دننه کړل شي، دا چې افغاني پيسې د سيمې د نورو هېوادونو د پيسو په نسبت ښه ارزښت لري، نو پکار ده چې د ملي هويت په توگه ترې ساتنه وکړو او له داسې لاملونو څخه ډډه وکړو چې د پيسو د ژر زړېدو سبب گرځي.

د مخکې په شان، د افغانستان بانک دويم مرستيال د ختيځ زون له صرافانو او د بانکي عملياتو له کارکوونکو سره د زړو پيسو د بڼه بدلېدو، سرېښېدو، شميرنې او ډولونو په هکله په پراخه خبرې وکړې او دغې مهمې دندې ته يې د هغوی (کارکوونکو) پام راواړاوه. له دې وروسته بيا د افغانستان بانک د ختيځ زون مشر ښاغلي الحاج روح الله هغو کارکوونکو ته د پيسو سوځونې په هکله معلومات ورکړ چې عېلاً پر دغې

پروسي بوخت وو او ترې وغوښتل چې د بانکونو د بڼه بدلېدو جې مهمه برخه ده، ډېر پام وکړي او هيڅ ډول خطا ترې صورت و نه مومي. وروسته بيا زاړه بانکونه د غبرگولي مياشتې په ۱۳ نيټه د ټاکل شوي پلاوي لخوا په کره توگه وشمارل شو او په ځانگړي ځای کې چې په همدې موخې جوړه شوې ده، وسوځول شو.

د بانکونو د نشر او ساتنې د معاونيت د راپور له مخې، د زاړه سوځول شوي پيسو ليست په لاندې ډول دی.

شميره	د بانکونو ډول	د بڼه بدلېدو شميره	د هر ډول بانکوت مبلغ
۱	زر گون	۲۳۰ بڼه	۲۳۰.۰۰۰.۰۰۰ افغاني
۲	پنځه سوه گون	۶۵۱ بڼه	۳۲۵.۵۰۰.۰۰۰ افغاني
۳	سل گون	۵۷۲ بڼه	۵۷.۲۰۰.۰۰۰ افغاني
۴	پنځوس گون	۴۹۳ بڼه	۲۴.۶۵۰.۰۰۰ افغاني
۵	شل گون	۱۹۰ بڼه	۳۸۰۰.۰۰۰ افغاني
۶	لس گون	۲۳۳ بڼه	۲.۳۳۰.۰۰۰ افغاني
۷	پنځه گون	۸ بڼه	۴۰.۰۰۰ افغاني
	ټوليز	۲۳۷۷ بڼه	۶۴۳.۵۲۰.۰۰۰ افغاني

د تفصيل او باندني چوکاټ له مخې تر (شپږ سوو دري څلوېښت ميلیونو پنځه سوو شل زره افغاني) پورې زړې او له کاره لويديلي بانکونه د ټاکل شوي پلاوي او د افغانستان بانک د ختيځ زون مشر تر نظر لاندې وسوځول شو. *

مرکز حفظ معلومات و اسناد منابع بشری رسماً افتتاح گردید

کارکنان د افغانستان بانک که در مرکز و نمایندگی های ولایات ایفای وظیفه می دارند و تعداد آنها بیشتر از ۲۰۰۰ دوسیه می باشد. هر دوسیه شامل (اوراق مخدماتی استخدام، فوق کالی تذکره، اعلامیه های صحی، عده مسوولیت، حثای، ضمانت سر و جابداد و همچنان جواز کار، تصدیق فراغت تحصیلی و اصول و روش کاری و غیره اسنادیکه برای کارکنان و کارمندان ارگان های دولتی حتی پنداشته می شود، می باشد. این دوسیه ها بشکل بسیار خوب طرح، دیزاین و به صورت بسیار عالی تنظیم گردیده است که به طور کاملاً سهل و به اسرع وقت می توان از آن معلومات مورد نیاز را در رابطه به کارکنان بدست آورد. تمام مراحل کاری و تخنیکي مرکز حفظ معلومات و اسناد منابع بشری (HR Data Center) بشکل سخت افزار به پایه اکمال رسیده است و همچنان بخش دوم این پلان نوسازی (سیستم معلوماتی منابع بشری HR Database Module) بشکل نرم افزار نیز بزودی توسط این آمریت آغاز خواهد شد که در آن معلومات مهم از دوسیه های سوانح و سوابق کاری کارکنان درج می گردد.

مرکز حفظ معلومات و اسناد منابع بشری بتاريخ ۱۴ جوزا ۱۳۹۲ توسط محترم مور الله دلاوری رئیس کل د افغانستان بانک در حالی که محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک، مشاورین مقام محترم ریاست کل د افغانستان بانک، آمر عمومی منابع بشری و همچنان آمرین و معاونین شعبات دیگر د افغانستان بانک حضور داشتند رسماً افتتاح گردید.

آمریت منابع بشری د افغانستان بانک طبیی پلان های مرتبه و به منظور جلوگیری از یک سلسله خطرات احتمالی، رعایت پرنسیپ و اصول استخدام، احتیاط کامل، تدابیر ایمنی، مصونیت اسناد این موضوع را یک امر مهم تلقی نموده و این آمریت تمام دوسیه های کارکنان د افغانستان بانک را که طی سالهای گذشته بشکل بسیار پراکنده و ناقص قرار داشت و نمی شد از آن معلومات کافی را در مورد کارمندان بصورت درست و به وقت معینه بدست آورد، سیستمی را روی دست گرفت که خوشبختانه بر اثر سعی و تلاشی های کارمندان این آمریت سیستم فوق الذکر بصورت بسیار خوب و فزاینده آن ترتیب و تنظیم گردید که شامل دوسیه های تمام

د افغانستان بانک، مانند سایر ادارات جمهوری اسلامی افغانستان در سایر عرصه ها دستاورد های فراوانی را طی دهه گذشته تجربه کرده است که می توان از تلاش های هیئت محترم رهبری و آمریت های د افغانستان بانک پیرامون رفورم پولی، اصلاحات اداری، ترویج پول افغانی، نظارت از عملکرد بانکهای خصوصی و دولتی افغانستان، مدرن سازی فعالیت های بانکی، استخدام و ظرفیت سازی منابع بشری، بازسازی و نوسازی تعمیرات و سایر فعالیت ها و دستاورد های د افغانستان بانک یادآوری نمود که این همه دستاورد ها در پرتو قوانین و مقررات نافذه د افغانستان بانک منجیت بانک مرکزی افغانستان صورت گرفته است.

درین اواخر آمریت منابع بشری طبق هدایت هیئت رهبری د افغانستان بانک و نظریه های هیئت موظف اداره محترم ناظر کل با تلاش های پیگیرانه کارکنان مجرب و ورزیده این اداره توانست نقش خوبی را در بهبود و ایجاد مرکز حفظ معلومات و اسناد منابع بشری (سیستم سوانح و دوسیه بندی اسناد استخدام کارکنان د افغانستان بانک) ایفاء نماید.

روند ترویج پول افغانی در همه زون ها ادامه دارد

و ایشان را الی یکصد هزار افغانی جریمه نقدی نمایند و در صورت تکرار همچو عمل برای یک مدتی معینی مارکیت شان مسدود میگردد. خوشبختانه طوریکه دیده می شود، مبادلات و داد و ستد پولی در زون ساحوی شمال اکثراً به پول افغانی صورت می گیرد که این دستاورد مایه افتخار ما می باشد و باید درین مورد بیشتر سعی گردد تا افغانی ثبات خود را بیشتر از امروز پیدا نماید.

بعداً محترم عطا محمد نور والی ولایت بلخ در رابطه به ترویج پول افغانی و همچنان جمعاوری پول های مندرس گفت: واقعا افغانی از ثبات خوب و

همچنان در حفظ و نگهداشت درست از آن منحث یکی از ارزش های ملی شان توجه جدی داشته باشند و در خرید و فروش و سایر معاملات پولی از آن استفاده نمایند. ترویج پول افغانی مطابق به قانون د افغانستان بانک یکی از وظایف بانک مرکزی است که بر اساس فیصله شورای محترم وزیران دولت جمهوری اسلامی افغانستان گروپ های سیار مراقبتی متشکل از کارمندان د افغانستان بانک و از گانه های امنیتی در شهر کابل و سایر نقاط کشور موظف اند تا با متخلفینی که با اسعار خارجی خرید و فروش می نمایند، قانوناً برخورد نموده

محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک در سفری که به ولایت بلخ داشت با والی آن ولایت و همچنان نمایندگان بانک های خصوصی روی موضوعات بانکی، ترویج پول افغانی و سایر موضوعات پولی کشور ملاقات های جداگانه ای داشت.

محترم معاون دوم د افغانستان بانک در ملاقاتی که با محترم عطا محمد نور والی ولایت بلخ داشت بعد از اینکه هدف سفر شانرا در آن ولایت تشریح نمود، گفت: پول افغانی در منطقه از ثبات قوی برخوردار است که بایست تمام افغان ها در ترویج هر چه بیشتر آن و

پدېرش بانکونو ته خور د ۱، ۲ و ۵ افغانیګی انکار نښاند، عمل شان جرم پنداشته شده و مورد پيگرد قانوني قرار خواهند گرفت.

همچنان محترم معاون دوم د افغانستان بانک به کارمندان بانکهای خصوصی گفت: د افغانستان بانک با سیاست های درست پولی توانسته است، پول افغانی را در جایگاه خوبی قرار دهد. هر گاه مردم عزیز کشور در ترویج پول افغانی که هویت ملی ما بشمار میرود کوشش نمایند، پول افغانی هر چه بیشتر از ثبات خوبی برخوردار خواهد شد.

در اخیر محترم اورتاق آمر زون شمال د افغانستان بانک از همکاری و تفاهم بانک های خصوصی در ولایت مزار شریف به قدر دانی یادآوری نموده گفت: در ولایت بلخ همه کارمندان سکوتر بانکی کشور دست به دست هم داده تا باشد هیچ گونه مشکلی از این رهگذر بماند نباید و همچنان باید در قسمت ضرورت بانکهای خصوصی به بانکونو ته خور د علاوه کنم که به هر مقدار پول خور د که ضرورت بانکهای خصوصی باشد می توانند به نمایندگی د افغانستان بانک مراجعه تا پول مورد ضرورت به دسترس شان قرار گیرد.

در ختم محفل سوالات و نظریاتی از جانب نمایندگان بانک های خصوصی و رسانه های اشتراک کننده در رابطه به چلند بانکونو ته خور د مطرح گردید که از طرف معاون دوم د افغانستان بانک و آمر زون شمال به آنها پاسخ ارائه گردید. *

زون ساحوی شمال د افغانستان بانک، الحاج عبدالواحد جبارخیل آمر عمومی عملیات بانکی، میرعبدالاحد فاضل معاون عملیات بانکی در امور نشر و مراقبت بانکونو ته و انجنیر محمود شریف خزانه دارکل د افغانستان بانک نیز حضور داشتند.

همچنان بتاريخ ۳۱ ثور ۱۳۹۲ نظر به شکایات مردم که در مورد عدم پدېرش بانکونو ته خور د ۱، ۲ و ۵ افغانیګی از جانب بانک های خصوصی و فروشندگان بازار صورت گرفته بود، ملاقاتی با نمایندگان بانک های خصوصی در صالون کنفرانس های آمریت زون شمال د افغانستان بانک صورت گرفت که دین محفل محترم معاون دوم د افغانستان بانک با هیئتی که موصوف را همراهی می نمود، اشتراک ورزیده بودند.

در نخست محترم طراب معاون دوم د افغانستان بانک پیرامون چلند یکسان بانکونو ته خور د افغانی صحبت نموده گفت: تمام بانکونو ها دارای ارزش یک سان بوده که هیچ فرد حق ندارد تا در معاملات روزمره از داد و ستد آن خودداری نماید، چون همه بانکونو ته خور د افغانی از طریق د افغانستان بانک چاپ و بعداً مطابق به تقاضای بازار و رشد اقتصادی کشور به بازار عرضه می گردد که بانکونو ته خور د چاپ شده (۱، ۲، ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰، ۱۰۰، ۵۰۰ و ۱۰۰۰ افغانیګی) هم در بازار و هم در خزانه د افغانستان موجود می باشد. اشخاصی که از

بهتری در منطقه برخوردار است که بر اساس آن مردم در زون شمال از پول افغانی در داد و ستد استفاده می نمایند و پروسه ترویج پول افغانی توسط هیئت موظف که از جانب د افغانستان بانک تعیین گردیده است جریان داشته و بازارها را کنترل می نمایند و به یک تعداد از افرادی که از اسعار در معاملات شان کار می گیرند برخورد قانونی صورت گرفته و آنها را متوجه می سازند تا در داد و ستد اقتصادی از پول ملی شان استفاده نمایند.

موصوف در رابطه به جمعآوری پول های مندرس گفت: د افغانستان بانک جهت ایجاد سهولت به هموطنان در داد و ستد، پول های مندرس را جمعآوری می نماید که یک کار نیک از جانب بانک مرکزی تلقی می شود، ولی هموطنان ما هم وظیفه ملی شان است تا در حفظ و نگهداشت پول افغانی تلاش نمایند، زیرا در پولی که از جانب د افغانستان بانک چاپ می گردد، مصارف زیادی صورت می گیرد. محترم عطا محمد نور در اخیر صحبت هایش از فعالیت زون شمال د افغانستان بانک به قدردانی یادآوری و ابراز رضایت نموده و از همکاری آن ولایت در قسمت ترویج هر چه بیشتر پول افغانی یادآوری کرد.

درین ملاقات محترم نور محمد کفیل عضو مشرانو جرگه، رییس عبدالباقي و لیاقت الله بابکر خیل اعضای ولسی جرگه، محمد قسیم رحیمی ناظر کل د افغانستان بانک، عطا خان اورتاق آمر

حریق بانکوتهای مندرس در

زون ساحوی شمال

د افغانستان بانک

و پول های که قابل استفاده نمی باشد آنها را جمعآوری و تسلیم د افغانستان بانک نمایند و به عوض پول های جدید را اخذ و به بازار عرضه نمایند. همچنان در مورد حفظ و نگهداری بانکوت های افغانی افزود: پول افغانی نسبت به پول های کشور های منطقه از ارزش و ثبات خوبی برخوردار می باشد، پس لازم است که منحیت هویت ملی خود از آن به شیوه خوب نگهداری و از عواملی که باعث فرسوده شدن بانکوتها قبل از معیاد معینه میگردد، جلوگیری نمایم.

محترم معاون دوم د افغانستان بانک طبق گذشته در رابطه به بسته بندی، ترتیب سربندی، شمارش و انواعیه پول های مندرس با صرافان و کارمندان عملیات بانکی زون ساحوی شمال مفصلاً صحبت نموده آنها را به وظیفه نهایت اساس شان متوجه ساخت.

بعدا محترم عطاخان اورتاق آمر زون ساحوی شمال د افغانستان بانک به

تعدادی از اعضای پارلمان افغانستان، نمایندگان وزارت های مالی و عدلیه، ناظرکل، آمر عمومی عملیات بانکی، معاون عملیات بانکی در اسور نشرومراقبت بانکوتها، خزانه دارکل د افغانستان بانک تحت ریاست محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک جهت حریق بانکوتهای مندرس جمعآوری شده در زون ساحوی شمال د افغانستان، عازم ولایت بلخ گردیدند.

محترم الحاج محمد عیسی طراب در حالی که محترم عطاخان اورتاق آمر زون شمال د افغانستان بانک در آنجا حضور داشت با تعدادی از کارمندان و صرافان زون ساحوی شمال د افغانستان بانک ملاقات نموده و پیرامون ثبات، ترویج، حفظ و نگهداشت و پروسه جمعآوری و حریق بانکوتهای مندرس مفصلاً صحبت نموده گفت: هیئت عامل د افغانستان بانک به تمام بانکها هدایت داده است تا پول های مندرس، فرسوده

بانکوت های در دوران که منحیت وسیله مبادله از آن در داد و ستد استفاده بعمل می آید، از اثر استفاده زیاد در معاملات به مرور زمان فرسوده میشوند که اکثر اوقات در جریان خرید و فروش کالاها و خدمات مشکلاتی را هم برای مردم ایجاد مینماید. بانکهای مرکزی مکلفیت دارند تا بانکوتهای مندرس را که در جریان داد و ستد مشکل ساز باشند جمعآوری و جهت سهولت در معاملات پولی مردم بانکوت های جدید را به بازار عرضه نمایند. جمعآوری و حریق بانکوتهای افغانی در کشور با طرز العمل معین صورت می گیرد که بلا وقفه این پروسه در کشور توسط د افغانستان بانک منحیت بانک مرکزی کشور و نمایندگی های آن در سراسر کشور عملی می گردد که هیئت موظف حریق بانکوتهای مندرس به مراکز زون های هفت گانه رفته این پروسه را اجرا می نماید. دوشنبه ۲۹ ثور سالروان هیئت متشکل از

صرافانی که شامل پروسه حریق بانکوت‌های مندرس بودند، عملاً طرز العمل حریق را تشریح نموده علاوه کرد که شمارش، تفکیک و بسته بندی، بخش اساسی بانکوت‌ها به ویژه بانکوت‌های مندرس را تشکیل می‌دهد، در این راستا به صرافان و کارمندان که مسئولیت شان در این ساحة کاریست، لازم است توجه زیادی خویش را مبذول دارند. در آخر به نمایندگی از پرسونل زون ساحوی شمال د افغانستان بانک وعده سپرد که وظایف خود را با احساس مسئولیت مسلکی و وطنی انجام خواهند داد.

بعداً بانکوت‌های مندرس بتاریخ های ۳۰ و ۳۱ نور توسط هیئت موظف کنترل و دقیقاً شمارش گردیده و به کوره مخصوصی که به همین مناسبت اعمار شده بود انتقال گردید.

طبق گزارش معاونیت عملیات بانکی در امور نشر و مراقبت بانکوت‌ها، پول‌های مندرس جمع‌آوری شده در زون ساحوی شمال د افغانستان بانک طبق جدول ذیل حریق شده است.

شماره	نوع بانکوت	تعداد بندل	مبلغ هر نوع بانکوت
۱	هزار افغانیگی	۲۶۰ بندل	۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
۲	پنجصد افغانیگی	۹۱۸ بندل	۴۵۹,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
۳	یکصد افغانیگی	۱۱۵۰ بندل	۱۱۵,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
۴	پنجاه افغانیگی	۱۰۲۰ بندل	۵۱,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
۶	بیست افغانیگی	۱۸۱۰ بندل	۳۶,۲۰۰,۰۰۰ افغانی
۶	ده افغانیگی	۲۹۱۸ بندل	۲۹,۱۸۰,۰۰۰ افغانی
۷	پنج افغانیگی	۳۹۰ بندل	۱,۹۵۰,۰۰۰ افغانی
۸	دو افغانیگی	۴۳۱۰ بندل	۸,۶۲۰,۰۰۰ افغانی
۹	یک افغانیگی	۲۸۳۰ بندل	۲۸۳۰,۰۰۰ افغانی
	مجموعه	۱۵۶۶۸ بندل	۹۶۴,۴۰۰,۰۰۰ افغانی

طبق تفصیل و انواعیه فوق جمعاً (نه صد و شصت و چهار میلیون و چهار صد هزار) افغانی بانکوت‌های مندرس و نا مناسب تحت نظر هیئت موظف و آمر زون ساحوی شمال د افغانستان بانک در کوره مخصوصی که بدین منظور تهیه دیده شده بود، حریق گردید.

شیرم کال، دوه لویا به گنده د شیر گولې میاشت

معلوماتي تکنالوژي، مقابرات او لړیکې

الکترونیکي حکومتداری عصري کول دي.

ښاري مدیریت:

په افغانستان کې ښاري ساحې چې په چټکۍ سره پراختیا مومي، له یو لړ لنگونو لکه نا امنۍ، د بیخبنستونو له کمښت او تر ټولو مهمه له کمزوري ښاري مدیریت سره لاس او گریوان دي. دا ننګونې جدي پاملرنې غواړي چې په همدې موخه له ښاري مدیریت څخه د ملاتړ برنامه له دریو بنسټیزو موخو سره ترتیب شوی ده: د موثره ښاري مدیریت لپاره د اساساتو پراختیا، په ښاري بیخبنستونو (زیربناوو) کې پانګه اچونې او د افغانستان د ښاري مرکز د پرمختیا برنامه.

کار او بوختیاوي:

د دې لپاره چې واقعي پایله لرونکې او له معنی ډکه وده افغانانو لپاره په لاس راوړو، اړینه به وي ترڅو د افغانستان

د راتلونکو او د کیفیت د ښه کیدو په موخه د فایبر نوري له شبکې څخه شاوخوا ۸۰ سلنه کار په ۴۶۰۱ کیلو متره کیل باندې اوس هم روان دی او دوام به ولري، په هېواد کې پستي خدمتونه چې د نړیوالې پستي ټولنې لخوا د ولسوالیو په کچه پراختیا شوي دي، د معلوماتي او ارتباطي تکنالوژۍ په سکتور کې ټولیزه پانګه اچونه تر اوسه پورې شاوخوا ۱.۷ ملیارده ډالرو ته رسېږي او دا سکتور په کابل کې شاوخوا ۱۶۷ ملیونه امریکایي ډالره د دولت له عوایدو سره مرسته کوي.

د الکترونیکي افغانستان د برنامه موخه د خصوصي سکتور په برخه کې د عامه سکتور د مشریت، اغیزمنتیا او رویتیا د لوړولو، د یو خوځنده سکتور د پرمختګ او د یوې مولدي ټولنې د جوړیدو او یو ځای کیدو په موخه د معلوماتي تکنالوژۍ د سکتور، د مخابراتو او اړیکو د سیستم او

په اوسني عصر کې د اقتصادي ودې او ټولنیزې پرمختیا لپاره د یو اغیزناکه اطلاعاتي او معلوماتي تکنالوژۍ (ICT) جوړښت، مهمه اړتیا ګڼل کیږي. افغانستان په دې برخه کې له خولسیزو راهیسې د پام وړ لاسته راوړنې درلودلې دي. په ۱۳۹۰ کال کې افغانستان د جی اس ام ټولنې لخوا د دې هېواد د لاسته راوړنو د ستایلو په موخه د رهبرۍ نړیوالې جایزې ته لاسرسی پیدا کړ. ۸۶ سلنه افغانان په هغه سیمو کې چې هلته استوګنه کیږي مخابراتي خدمتونو ته لاسرسی لري، له ثابت او ګرځنده تېلفونونو څخه د ګټې اخیستونکو شمېر تر ۱۸.۲۷ ملیونو رسیدلی دی چې د ۶۹ سلنه وګړو (جمعیت) استازیتوب کوي. یوه قانوني او منظمه اډانه چې له امله یې د اطلاعاتو او معلوماتي تکنالوژۍ سکتور پرمختګ کړی، چمتو او په دوامداره توګه به ښه والی (بهبود) ومومي. د انټرنیټي خدمتونو د لګښتونو

کارونو په رامنځ ته کولو کې د اسانتیا " د برنامې تمرکز په پالیسيو او نهادي اوانو باندې دی چې حکومت په دې ووتونوي ترڅو د دندو د رامنځته کولو او مصروفیتونو د ودې لپاره د شواهدو په بنسټ مناسبې پالیسي ګانې چمتو کړي. د مسلکي او تخنیکي زده کړو څخه به د رسمي او غیر رسمي میکانیزمونو له لارې، د سواد آموزی له ثبوت سره یو ځای ګټه واخیستل شي ترڅو په هېواد کې د مهارتونو شته تشرالی له منځه یوسي او په بازار کې د اړتیا وړ مهارت لرونکي کارګر ځواک ګمارنه د زیان منونکي ډلو په تمرکز سره زیاته کړي. د بشري منابع د پرمختیا د برخې برنامې، سربیره پردې چې خلک کار ته چمتو کوي، همدا ډول د ښوونې او روزنې او روغتیا په سکتورونو کې به ډېری کاري فرصتونه هم رامنځته کړي. د یادې شوي برنامې له لارې د مهارتونو پرمختیا (انکشاف) به د تعلیمي نصاب په مسائلو او معیاري کیدو کې د خصوصي سکتور د زیات شاملیدو تقاضا لپاره تر ټولو ښه اقدام وي. کوچني او منځني متشبثین په نړۍ کې د نوي کاري فرصتونو د رامنځته کولو ۷۰ سلنه مسئولیت لري. د افغانستان دولت د دې سکتور پرمختیا ته په جدي توګه لومړیتوب ورکوي. د منسجمې سوداګرۍ برنامه به د خصوصي سکتور د پراختیا د کلسټر له لارې د پالیسي جوړونې، نهاد جوړونې او بیخښتیزو برخو کې له کوچنیو او متوسطو تښتاتو څخه ملاتړ او د کوچنیو او متوسطو تښتاتو د لا پرمختیا لپاره اقدام وکړي. سربیره پر دې، د کرنې او کلیو د پراختیا د برخې برنامې به د مولدیت د زیاتیدو له لارې په کلیو او بانډو کې

وار اغیز د عامه موخه لرونکو اقداماتو له لارې زیاتوالی ومومي، څرنگه چې د منابع د دهلیز په ستراتیژۍ کې تشریح شوې ده، د بدلون د لسیزې تر پای پورې یو سلو او پنځوس زره دندې (مشغولتیاوې) رامنځ ته کیدای شي. د کانونو سکتور په مختلفو برخو کې په کوچنیو پانګو اچونو سره به ګڼ شمېر مصروفیتونه رامنځ ته شي؛ د بېلګې په توګه د سمټو، جغل او شګې، د تیګو د کان په شته فابریکو کې پانګه اچونه. د تیګو په کان کې پانګه اچونه کولای شي د افغانستان په کلیو او بانډو کې کاري فرصتونه ته لا زیاتوالی ورکړي. که څه هم د منابع د دهلیز د مصروفیتونو سترې اغیزې له تحریکي اغیزو سره یو ځای په ځانګړې توګه د کرنې او د کرنیزو محصولاتو سوداګرۍ لپاره ښې بیخښتیزې اغیزې لاسته راوړی شي. کله چې بوختیاوې (مشاغل) د ودې له لارې منځ ته راځي، په ورته وخت کې خلک باید په پوهې او مناسبو مهارتونو سمبال شي، ترڅو په اغیزناکه توګه وکولای شي په دې دندو (مشاغلو) کې فعالیت وکړي. په همدې بنسټ، د بشري منابع د پرمختیا د برخې (کلسټر) د مقدماتي برنامه موخه، د افغانستان د کار راتلونکي بازار لپاره د ځوانانو چمتو کول دي، د ښوونې او روزنې او عالي تحصیلاتو برنامې به زده کوونکو لپاره د لومړنیو زده کړو د چمتو کولو په موخه دې برخې (کلسټر) لاندې دوام ولري ترڅو د کار په بازار کې د افغان ملي وړتیا او شایستگی د اډانې د پرمختیا د برنامې له لارې ګډون وکړي. "د بازار له معیارونو سره د موافقه کار د مهارتونو او مقرراتو د پرمختیا له لارې په دوامداره توګه د ښو او مناسبو

اقتصاد وکولای شي افغانانو لپاره دوامداره د پام وړ کاري فرصتونه رامنځته کړي. له ۶۰ سلنه زیات وګړي له ۲۵ کالو څخه ټیټ عمرونه (سن) لري چې ډېری یې د کار په بازار کې د شاملیدو په حال کې دي او د بوختیا (اشتغال) موضوع ورته زیاتې ننګونې را ولاړې کړي دي. د هغو فارغینو د جذب او ګمارنې برخه چې د ثانوي او یا عالي تحصیلاتو لرونکي وي باید په پام کې ونیول شي ترڅو زمونږ د ځوانانو رول د ونډه ایزې منبع په توګه د با ثباته اقتصاد په وده او پراختیا کې راڅرګند شي. په داسې حال کې چې ګمارنې (استخدام) لپاره لا تر اوسه هم تقاضا زیاته ده، خو د نړیوالو مرستو کمښت به په کاري فرصتونو باندې بدې اغیزې ولري. د حکومت ستراتیژي دې ننګونې ته له ځوابه ستره ده. با ثباته بوختیاوې (شغلونه) یوازې د مخ په ودې اقتصاد لخوا رامنځ ته کیدای شي. له همدې امله د پرمختیايي ستراتیژۍ د ودې بنسټ جوړیږي. که چیرې دولت پرمختیايي او سیمه ایزې اسانتیاوې چې امکانات ولري رامنځته او بیخښتیز چمتو کړي، خصوصي سکتور کولای شي چې په زیاته کچه ثابتې دندې (بوختیاوې) رامنځ ته کړي. د قانوني اډانې ښه والی او ښه کاري چاپیریال له ټولو برخو سره لکه د دنده ایزو (شغلي) فرصتونو په ځانګړې توګه د معلوماتو او اړیکو، د بانکدارۍ او مالي چارو، د حمل او نقل او د استخراجي صنایعو په برخو کې مرسته کولای شي. د بیخښتیزو پرمختیا (انکشاف) کولای شي چې په مستقیمه او غیر مستقیمه توګه د بوختیدنې ډېری فرصتونه ایجاد کړي. کچېرې د منابع د سکتور ضریب

ډېری شمېر کاري فرصتونه رامنځته کړي او په ځانګړې توګه کرنیز سکتور کولای شي چې بازار سره د کرنیزو او کلیوالي تولیداتو په نښلولو او په کلیوالي تشبثاتو کې د کاري فرصتونو په رامنځ ته کولو سره یو نا کرنیز سکتور او د پروسس او خدماتو سکتور اغیزمن کړي.

خوراکي خوندیتوب/ کرنې او د کلیو پراختیا:

کرنه همدا ډول د افغانستان د اقتصاد بنسټ او خلکو لپاره د روزګار(معیشت) منبع ګڼل کیږي. د هېواد له ۳۰ سلنې زیات وګړي په دې سکتور کې په کار بوخت دي. په همدې حال ډېری شمېر افغانان ژوند او روغتیا لپاره کافي خوراکي توکو ته لاسرسی نه لري او هم نا مصئون خوراکي خط ته نږدې قرار لري. په دې سکتور کې تر ټولو مهمه موضوع هر افغان کور ته د خوراکي توکو له لاسرسۍ څخه ډاډمنتیا ده. له واورې څخه تر لاسه شویو اوبو ته لاسرسی د غله جاتو تولید لپاره تر ټولو مهم عامل ګڼل کیږي. په اټکلي توګه له ټولیزه تولید څخه پنځه اتیا سلنه غله یوازې له پنځه سلنه اوبو لرونکو ځمکو څخه تر لاسه کیږي.

په ۱۳۸۸ کال کې ورښتونه، د ۳۲ وروستیو کلونو راهیسې یو له بې ساري ورښتونو څخه شمېرل کیږي چې له امله یې زموږ هېواد د زیاتو حاصلاتو په درلودلو سره د غلې د تولید له پلوه په ځان بسیا شوی. په محصولاتو کې دا زیاتوالی، د دې ښکارندوي کوي چې د اوبو شتون او د هغه سم مدیریت کولای شي په هېواد کې مصنون خوراکي توکو ته لاسرسی لپاره د پام وړ فرصتونو لامل شي. دا په داسې حال کې ده چې یوازې یو/ څلورمه برخه د

افغانستان کرنیزې ځمکې اوبه لري چې یوه لویه برخه یې په کافي توګه اوبه نه تر لاسه کوي.

د اوبو او طبیعي منابعو د پرمختیا ملي برنامه به د کرنې او کلیو او پراختیا د برخې لاندې د ښه اوبه لګولو، د اوبو لرونکو منابعو او طبیعي منابعو د پراختیا لپاره او د چاپیریال ساتنې په برخه کې د ښه مدیریت جوړولو په موخه لازمه بیخښتونو رامنځته کړي. د کرنیز تولید په محصولاتو باندې نور لاملونه هم اغیز لري. د بنسټیزې برخې په توګه د کرنې سکتور پراختیا لپاره، د بزګرۍ (زمیندارۍ) د چارو د تنظیم قانون چې په هغه کې نوې کتنه هم شوې، باید د ټولنیزو روښونو له لارې د ځمکو د بهبود او اجاره ورکونې په موخه د ځمکو ټولې شخړې حل او کروندګرو لپاره امنیت لا پیاوړی کړي.

مولدیت په ټیټه کچه کې پاتې دی. په افغانستان کې د یو هکتار غلې تولید د ګاونډیو هېوادونو له تولید څخه څو برابره کم دی. همدا ډول د څو وروستیو کلونو په ترڅ کې د کرنیزو تولیداتو په کچه کې عمده نوساناتو، په بازار کې د یو د سم مدیریت ارزښت او د غلو د زېرمو شمېر زیات کړی دی. د بازار او کرنیزو تولیداتو د ټولیز (جامع) پرمختګ ملي برنامه، کرنیز سکتور د کښت ځایونو، کور او بازار ترمنځ د اړیکو د پیاوړتیا له لارې پرمختللی کوي. دا برنامه به هېواد تر ۱۴۰۴ کاله پورې د کرنیز تولید د ودې او حاصلاتو د بازار موندنې په ملاتړ او هم خوراکي او کاري خوندیتوب (مصنویت) ته په پاملرنې سره، د لومړنیو خوراکي محصولاتو د تولید له پلوه د ځان بسیاینې په لور روان کړي.

کرنه به همدا ډول د بدلون په لسیزه

کې د کورنیو ناخالصو تولیداتو پر کچې او د کار موندنې یوه مهمه او اغیزناکه منبع وي. کرنیز تولیدات د قالینو د تولیداتو په شمول د افغانستان ۸۰ سلنه قانوني صادرات تشکیلوي.

د کرنې په سکتور کې ۲۱۵ ملیونه ډالره کلنې پانګه اچونه به کرنیز تولیدات په کال کې له ۸۰۰ ملیونو ډالرو څخه دم ګړی ۳.۱ ملیارده ډالرو ته (تر ۱۴۰۳ کاله پورې) زیات کړي. د کرنیز مولدیت د پرمختیا د چارو پر مخ وړلو سره به د خلکو د ژوندانه شرایط ښه او د نښه یي تولیداتو پر ځای به د بدیل تولیداتو ته زمینه برابري شي. په دې برخه کې پانګې اچونې په دې دلیل اړینې دي: د بیلابیل اصلاح شویو تخمونو پراختیا (توسعه) سره به کښت لا وده ومومي. د خړوبولو د مدیریت او د اوبو د ټیګاو په ښه والي سره به کرنیزو محصولاتو کې د خصوصي سکتور د پانګې اچونې بنسټ پندې. خوندیتوب، پروسس، بازار ته د محصول لېږد، د کښت ځایونو او بازار د د نښلولو، د سیمه ایز اقتصاد ودې لپاره د تشویقي برنامه د زیاتیدو اسانتیا سره او په پایله کې د کرنیز سکتور ګړندۍ وده، کلیوالو ته د لاسرسۍ ملي برنامه او د سیمه ایزو نهادونو د پیاوړي کیدو برنامه به د بیخښتونو او سیمه ایزو نهادونو پیاوړتیا ته دوام ورکړي. د ژوند د تنوع خوندی ساتل، د ځنګلونو بیا رغول(کینول)، څرځایونه او کرنې لپاره نور طبیعي منابع به هم د ځمکې د مولدیت په دوام کې مرسته وکړي. ■

منبع: جریده بسوی خود کفایی (دور نهای استراتژیک برای دهه تحول) زیاده: عین الله عیان

مجله

د افغانستان بانک

شش ساله شد

انعکاس دهنده اهداف و فعالیت های د افغانستان بانک همواره تلاش می نماید تا گزارشات محافل رسمی د افغانستان بانک و مقالات اقتصادی را درین مجله بگنجانند که در برگیرنده مسائل بانکداری، پولی، تجارتی، مالی و غیره مواردی اقتصادی کشور و جهان باشد که برای علاقه مندان رشته اقتصاد آموزنده و مید واقع گردد.

به منظور سالگرد مجله بانک تعدادی از علاقه مندان و خوانندگان مجله، پیام های تبریکی خود را به مدیریت نشرات ارسال داشته اند که از آنها ابراز سپاس نموده و چند پیام را خدمت شما دوستداران مجله بانک به نشر می سپاریم:

**د مخابراتو او معلوماتي
ټکنالوجي وزیر بناعلي اميرزي
سنگين پيام:**

د افغانستان بانک مجله چي د اقتصادي ودې تر څنگ، د افغانستان د بانکي نظام کړنې، پولې سياست، د بازار عمليات،

وده او پراختيا، د بانکي نظام شتمني، توليزه امانات، پورونه او داسي نور پرمختگونه رانغاړي، د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجي وزارت د مشرتابه پلاوي په استازيتوب د افغانستان

از نشر دور دوم مجله بانک منحيث انعکاس دهنده يی فعالیت های د افغانستان بانک و سایر موضوعات اقتصادی کشور و جهان، شش سال می گذرد. اولین شماره این مجله در برج چهارم سال ۱۳۸۶ هجری شمسی چاپ و بدسترس شرکای د افغانستان بانک و علاقه مندان موضوعات اقتصادی قرار گرفت.

با تاسیس بانک های خصوصی و گسترش فعالیت آنها در پرتو قانون بانکداری افغانستان، ضرورت به ایجاد چنین مجله اقتصادی در عرصه بانکداری و سایر فعالیت های اقتصادی محسوس بود که خوشبختانه شش سال قبل بر اثر سعی و تلاش هیئت رهبری د افغانستان بانک با امکانات محدود به فعالیت های نشراتی خود جهت انعکاس فعالیت ها و پیشرفت های اقتصادی کشور آغاز نمود و توانست در تصریح و تشریح فعالیت های اقتصادی از طریق نشر گزارشات و مقالات اقتصادی، دستاورد های نظام بانکداری، پیشرفت ها، دستاورد های اقتصادی دولت جمهوری اسلامی افغانستان در سایر بخش های تجارتی و اقتصادی جایگاه خوبی را در پهلوی دیگر نشریه ها بدست آورد.

مدیریت نشرات آمریت عمومی اسناد و ارتباط منحيث

بانک مجلې د شپږمې کليزې په رارسیدو ویاړم او د زړه له تله یې چلوونکو ته مبارکي وایم.

پیام محترمه شکر په
بارکزی عضو ولسی
جرگه افغانستان:

مجله ای که
معلومات کارې و
تازه را از اداره خود
در پرتو نظریات و
همچنان طرح ها،
پالیسی ها و قوانین

که بدون شک و در حین حال نوع از گزارش کاری و دستاورد های شان باشد ارائه می کند، در کل میتوان آثار رسانه معلوماتی دانست. مجله بانک در پهلوی سایر رسانه ها از محتوای خوب و تخصصی برخوردار است که منبع قوی برای هر خواننده میباشد و در کنار سایر مطالب، مقالات تخصصی خاص خود را دارد. ارقام و آمارهای جدید را وقتاً فوقتاً در قسمت سیاست پولی، امور بانکداری و اسعار به خوانندگان خود انعکاس داده که مردم از معلومات آن مستفید شده اند. طرح ها و پالیسی هایی دیگری را هم در مجله بانک مطالعه نمودم که جهت بهبود امور پولی و مالی پیش کش شده است، به طور مثال در یکی از شماره های مجله بانک در رابطه به اینکه آیا می توانیم ذخایر ارزی کشور را از چند نوع ارز بسازیم که این موضوعات در سطح کارشناسانه و مهم مطرح میشوند. در حین حال، نشر این موضوعات مجله بانک را از سایر رسانه ها مجزا میسازد و همچنان این موضوع تخصصی بودنش را بیان میدارد که اکثر موارد و مقالات را افراد بلند دست به شکل تخصصی نوشته و آماده میکنند که جداً به عنوان یک خواننده اش از هر آن شماره مجله فوق که به دست من رسیده است، مستفید شده ام.

مجله بانک برای سکتورهای اقتصادی نیز خیلی ها مؤثر بوده و از محتوای آن استفاده مؤثر مینمایند، همچنان پیشنهاد می نمایم که چون تعداد مؤسسات تحصیلات عالی دولتی و غیر دولتی در کشور زیاد میباشد، باید مستفیدین مجله بانک مخصوصاً پوهنخی های اقتصاد باشند تا به یک گنتمان بزرگ برود و محصلین ما تشویق و ترغیب شوند و از طریق این مجله معلومات کافی و

تاج محمد تمکین

میر احمد شکیب

محمد داوود نیازی

حسب الله ذکی

قیس ظاهر

عبدالمتین غفوری

مهر زاد حیدریان

روشان احمد نادر

نشر سپرده و از همه شان آرزو مندیم تا با استمرار همکاری های همیشگی شان مجله خود را یاری رسانند.

میر احمد شکیب اقتصاددان سیاست پولی، تاج محمد تمکین اقتصاددان زون شرق د افغانستان بانک، حسیب الله ذکی مدیر بخش خطرات عملیات بانکی و منابع بشری، محمد داوود نیازی کارمند د افغانستان بانک، عبدالمتین غفوری پژوهشگر اقتصادی در د افغانستان بانک، قیس ظاهر کارمند بانک بین المللی افغانستان، روشن احمد نادر تحلیل گر خاص سکتور خارجی سیاست پولی، مهرزاد حیدریان تخنیکر دارایی های ثابت آمریت مالی د افغانستان بانک، خارونکی حیدری و خارونکی پامیری اعضای دفتر مشاوریت حقوقی د افغانستان بانک، احمد ضیا طارق کارمند اسبق د افغانستان بانک، انور شاه یوسفی آمر زون غرب د افغانستان بانک، الحاج شیرین محمد صافی آمر زون جنوب شرق د افغانستان بانک، شفیق الله شفیق آمر زون شمال شرق د افغانستان بانک، نصر الله درانی معاون اسبق آمریت مالی د افغانستان بانک، دوکتور شهلا رشید رئیس پوهنتون مریم، خارونکی عبدالحکیم رامیار، محمد رسول نبی زاده کارمند عملیات بازار، محمد حلیم ستانکزی کارشناس بانکداری اسلامی در اداره ناظر کل د افغانستان بانک، عبدالله دوست تحلیلگر سکتور پولی سیاست پولی د افغانستان بانک، ولی الله روحی تحلیلگر ارشد سکتور خارجی سیاست پولی د افغانستان بانک، جواد فریاد اقتصاددان زون شمال د افغانستان بانک، احمد جاوید جلالی مسوول برنامه های انستیتیوت بانکداری و مالی افغانستان، مرحوم محمد داوود شیرزاده عضو اسبق مدیریت خطرات مالی د افغانستان بانک، نجیب الله صافی کارمند زون شمال شرق د افغانستان بانک، شاهپور میاخیل مسوول ساحوی مرکز تحلیل رایور های مالی در زون شمال و سایر همکاران قلمی و کارمندان عزیز که در غنای مجله ما را یاری رسانده اند.

همچنان مدیریت نشرات آمریت عمومی اسناد و ارتباط در اخیر از مدیریت بودجه آمریت محترم مالی، بخش های تهیه و ترانسپورت مدیریت محترم عمومی خدمات و سایر مدیریت های عمومی که در هر قدم این بخش را همکاری نموده اند، ابراز سپاس و قدردانی می نماید. ■

مسئله را بدست بیاورند. در حین حال ارگانهای که پالیسی های بزرگ را برای سکتور خصوصی ترتیب می نمایند، بدسترس آوردن این مجله برایشان مؤثریت خود را دارد و مجله بانک هم میتواند به عنوان یک نشریه خیلی ها قوی عمل کند.

در اخیر ضمن تبریک و تهنیت برای دست اندرکاران مجله بانک، موفقیت های بیشتری برایشان آرزو میکنم.

پیام محترم خلیل
صدیق رئیس اتحادیه
بانکداران افغانستان:

شش ساله گی مجله بانک، نشریه د افغانستان بانک را بحیث یکی از نشریه های خوب که انعکاس دهنده پیشرفت های

اقتصادی و نظام بانکداری در کشور میباشد به دست اندر کاران آن تبریک گفته آرزوی موفقیت بیشتر آنها را در قسمت غنی سازی محتویات این نشریه دارم.

اینک شماره هفتم دوم مجله بانک در دسترس شما قرار دارد و بعد از این شماره سال هفتم فعالیت آن آغاز می گردد. این مجله اقتصادی تحت نظر مسوولین آمریت عمومی اسناد و ارتباط د افغانستان بانک به چاپ می رسد و مسوولیت جمعآوری مطالب، مقالات، گزارشات، دیزاین، عکس ها، توزیع و غیره موضوعات متوجه مدیریت نشرات می باشد. در قسمت ترجمه بعضی اخبار و گزارشات بخش ترجمه آمریت عمومی اسناد و ارتباط و همچنان در بخش توزیع مجلات به خارج از بانک مدیریت آرشیف با ما همکاری می نمایند.

بعد از ختم ششمین سال فعالیت نشراتی مجله بانک، مدیریت نشرات از همکاران و دوستانی که با مقالات و مضامین پر محتوا و مفید اقتصادی شان ما و مجله بانک را همکاری نموده اند و در غنای بیشتر این مجله سهم فعال داشته اند ابراز سپاس و قدردانی می نماید و به منظور سپاسگزاری از آنها، اسمای چند تن از آنها را که در تهیه بیشترین مقالات طی سال گذشته به این اداره همکاری نموده اند، بدسترس

نوسانات شمشیر را تقیه می کنند

بازار جهانی طلا

نگارنده: آناهیتا پاک جوی

انعکاس نور قرمز و ... در تعدادی از کشورها استفاده میشود و شاهان سابق از آن ظروف غذایی مورد ضرورت را هم می ساختند که با آنها یک جا دفن می شد.

طلا منحیث یک عنصر قیمت بها از دیدگاه برخی از افراد منحیث وسیله ذخیره برای آینده و بیانگر ثروت بشمار میرود، استندرد طلا در قرن ۱۹ و ۲۰ تا شروع جنگ جهانی در امر اصلاح عدم موازنه تجاری و رفع تورم استفاده میگردید، تا اینکه وقوع رکود بزرگ، شرایط حاکم را تغییر داد. این عنصر تحت حاکمیت سیستم پشتوانه پول های کاغذی و مسکوکات قرار گرفت و بر اساس آن، برحسب تقاضا مورد مبادله قرار میگیرد و واحد مقیاس اندازه گیری آن اونس است. وقتی طلا به صورت الیاز ساخته میشود با میزان وزن قرات اندازه گیری میشود. بیشترین ترکیبات عمومی طلا اسید کلرواتورویک است که در صنعت عکاسی از آن استفاده مؤثر صورت میگیرد. طلا دارای ۱۸ ایزوتوپ بوده که در بیماری های سرطانی و تعدادی از بیماری ها نیز از آن استفاده به عمل میاید.

ارزش این فلز در طی دهه ها و قرن ها محفوظ مانده است در حالیکه دیگر دارایی ها از جمله اوراق قرضه پول و سهام از این جهت قابل قیاس با آن

طلا یک عنصر فلزی بوده که هنگام بریدن رنگ های سیاه، بنفش و سرخ را بخود می گیرد و معمولا در رگه های پوست زمین همراه با معدن مس و یا بصورت انفرادی پیدا میشود. این فلز به علت خصوصیات قابلیت حمل و نقل، اهمیت، ظرافت، قابل تشخیص و تقسیم پذیری، اهمیت تاریخی و ... از ارزش ذاتی فوق العاده خوبی برخوردار بوده و در نهایت به عنوان اساس پول جهان پذیرفته شده است.

طلا از زمان های بسیار دور شناخته شده و در طبیعت بصورت آزاد و گسترده پیدا میشود. حدود ۲/۳ حصه تولیدات طلای دنیا در افریقایی جنوبی و همچنان در حدود ۲/۲ حصه از تولید طلای امریکا در ایالات داکوتای جنوبی و نوادا متمرکز میباشد. مقادیر زیاد این عنصر در اختیار بخش خصوصی بوده که ۸۰٪ آن بصورت جواهرات و ۲۰٪ به صورت شمش و سکه موجود است. بقیه در اختیار بانک های مرکزی جهان قرار دارد که نظر به شرایط و مرور زمان از آن کاسته میشود.

بدون شک طلا یکی از زیباترین فلزات در طبیعت است که دارای جلای فلزی بوده و برای ضرب سکه، سیستم های تولیدی استندرد، زیورات، صنایع، آبکاری فلزات گرانبها، اجناس زینتی، لوازم طبابت، پوشش ماهواره ها جهت

نیست و منحیت حامی سرمایه گذاران محسوب میشود، طوریکه در دوران پُر مشقت اقتصادی نقش حمایتی آن بیش از پیش آشکار میشود.

پس از تورم شدید در سال ۱۹۷۰ قیمت طلا بالا رفت که این تغییرات در افغانستان و ایران هم تأثیر خود را داشت، در سال ۱۹۹۰ همردیف رشد اقتصادی و کاهش تورم دوباره از قیمت طلا کاسته شد که مطابق به خواست سرمایه گذاران در سایر بخش ها سرمایه گذاری صورت گرفت و دالر منحنی ابر قدرت قد برافراشت و منحنی استندرد ذخیره جهانی شناخته شد. در همین حال عدم موازنه اقتصادی که بیش از هر وقت تصورش میرفت به میان آمد.

در سال ۱۹۸۳ افریقای جنوبی، طرح هایی را اعلام کرد تا مساعدت و کمک دولتی را در معادن به ویژه معادن طلا که از جانب دولت حمایت میشوند، کاهش دهد. معادن افریقای جنوبی تحت نظر دولت اداره شده که صدور طلای این کشور به بازار های بین المللی از طریق بانک ذخایر افریقای جنوبی صورت میگیرد و همچنان روسیه که از مقدار طلای خوبی برخوردار است با دستور ویژه یی از صنعت استخراج طلای خود حمایت می نماید و از همینرو در بازاریابی و معاملات طلای روسیه دولت رول اساسی را بازی می نماید.

در کشور سویس بانکها و معامله گران، معاملات و فروش اکثر طلای استخراج شده افریقا جنوبی و روسیه را انجام می دهند و لندن برای تنظیم قیمت های ارز و سایر سنگهای قیمتی مرکز سنتی باقی مانده است و پنج معامله گر مهم شمش

طلا که بازار بورس طلای لندن را به دست دارند قیمت این عنصر را از همین طریق به تمام جهان خبر میدهند. طلای روسیه که برای معامله در بازار جهانی قرار میگیرد دارای خلوص ۰.۹۹۹ در مقایسه به ۰.۹۹۵ است بانکها و استفاده کنندگان صنعتی طلا، خلوص بلند طلا را ترجیح میدهند.

بعد از بحران یورو و مشکلات بانکهای قبرس، یونان و تعدادی از کشورهای اروپایی هم در نوسانات قرار گرفتند. بازار جهانی طلا در ماه که گذشت نوسانات شدیدی را تجربه کرد. با رشد و بلند رفتن ارزش دالر امریکایی بازار طلا هم تحت تأثیر قرار گرفت. در ماه های که گذشت اقتصاد ایالات متحده امریکا با وجود که مشکلات خود را داشت در بخش های تولید، ایجاد شغل بهبود وضعیت مسکن دستاورد های خوبی داشته به همین دلیل اقتصاد دانان این رشد را بالای بازار طلایی تأثیر نمی دانند، اما آگاهان مسائل، فروش طلای تعدادی از بانک های مرکزی و آغاز رشد اقتصاد های بزرگ و اخطر جدی برای طلا می پندارند. اگر کاهش به همین منوال ادامه یابد سرمایه داران باید بازار دیگری را برای سرمایه خود جستجو نمایند، زیرا در این اواخر در رابطه به طلا تحلیل های فراوان صورت میگیرد که ارزش طلا را در آینده نه چندان دور خوب پیش بینی نمی نمایند. به هر حال احتمال فروش ذخایر طلای قبرس و کاهش نرخ تورم در ایالات متحده امریکا بر علاوه کاهش خرید طلا در آسیا بخصوص در کشورهای چین و هند که بزرگترین متقاضیان طلا هستند،

از عواملی اند که در کاهش قیمت طلا کمک میسازند. تعدادی از اقتصاد دانان وضعیت نظامی و تنش های کوریایی شمالی و جنوبی را هم یکی از عوامل دیگری ثباتی نرخ طلا می دانند، سرمایه گذاران بین المللی طلا با استناد به این مسئله از زیان بیشتر در بازار طلا خود داری میکنند و در نتیجه فشار های فروش طلا از دو ناحیه آغاز میگردد.

اول _ برخی از اقتصاد های جهانی به فروش ذخایر طلای خود که با آن بتوانند بدهی های خود را باز پرداخت کرده و از ورشکستگی نجات یابند.

دوم _ فشار فروش سرمایه گذاران از ترس کال مارجین شدن که این موضوع نیز به بازار طلای جهان فشار مضاعف وارد کرده است.

آگاهان میگویند؛ تهدید دیگر در مورد، احتمال فروش ذخایر طلا توسط تعدادی از صندوق های جهانی، سقوط سریع و جدی اونس جهانی را در قبال خواهد داشت به خصوص ذخایر طلا در بانک های قبرس و از جانب دیگر بازار های جهانی مانند بازار های فلزات گرانبها، دقیقاً همین جاست که بحران قیمت ها بصورت سرسام آور در بازار اتفاق خواهد افتاد.

اقتصاد دانان در کاهش بیشتر قیمت طلا تردید دارند، بخاطریکه بسیاری از کشور های تولید کننده طلا در قسمت های پایین تر؛ تولید خود را به صرفه ندیده و از اتحادیه تولید کنندگان طلا خارج میشوند. در نتیجه کاهش عرضه در بازار های جهانی افزایش دوباره خواهد داشت. اتحادیه جهانی طلا و جواهرات گزارش ارائه میدارد که بانک مرکزی سویس در

این اواخر میزان فروش ذخایر طلای خود را کاهش داده است، این تصمیم تأثیرات منفی در سیاست های مالی سویس و اتحادیه جهانی طلا خواهد داشت. یک کارشناس بانکی کشور سویس این عمل را مانعی برای ادامه سیاست پولی دانسته و موضع بانک های سویس را در مورد سقف ارزش فرانک سویسی در مقابل یورو میدانند. میزان ذخایر طلای سویس در سال ۲۰۰۸ هم تغییر نکرد که تا حال به ۱۰۴۰ تن باقی مانده است.

آگاهان به این باور اند که کاهش قیمت طلا شاید از میزان ذخایر و پشتوانه مالی کشور ها بکاهد و به کشور هایی که طلای زیادی در اختیار دارند زیان خواهد رساند و در سکتور تجارت جهانی نیز تأثیرات منفی را به جا خواهد گذاشت.

اینکه در منطقه و کشور ما چه تأثیراتی میگذارد محترم سید اسحق علوی آمر عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک چنین میگوید: طلا که از جمله فلزات گرانبها می باشد، تا چند دهه قبل نظر به ویژه گیاهی که داشت در جهان منحیث پول و پشتوانه پول عمل میکرد. در آنزمان ذخایر بیشتر طلا بیانگر قدرت بیشتر اقتصادی بود.

در اقتصاد جهانی، امروز افزایش ارزش دالر باعث پایین آمدن ارزش طلا و کاهش ارزش دالر باعث افزایش ارزش طلا میگردد. معاملات تجارت جهانی امروز با دالر امریکایی مبادله شده و به همین دلیل قیمت بسیاری از کالا ها به شمول طلا به دالر ارائه می شود و از اینرو بازارهای مالی متأثر از نوسانات قیمت

طلا می باشند. وقتی قیمت طلا پایین بیاید به این معنی است که ارزش دالر بلند بوده و سرمایه گذاری ها از تورم پولی و بحرانها مصون تر می باشند. برعکس در صورتیکه قیمت طلا افزایش یابد، به این مفهوم است که تورم پولی و یا بحرانها سرمایه گذاری ها را تهدید نموده و دالر ارزش اش را از دست داده می رود.

ارزش دالر رابطه معکوس با ارزش طلا داشته و روی تعیین ارزش طلا تأثیر دارد، زیرا طلا در بازار جهانی خود به وسیله دالر تعیین ارزش می شود. اهمیت اقتصادی طلا بصورت کل اینست که این فلز بصورت جهانی قابل قبول بوده و می تواند در معاملات تجاری بین المللی بکار رود.

در کشورهای که طلا پخش زیادی از ذخایر ارزی شانرا تشکیل میدهد، کاهش ارزش طلا می تواند که روی ارزش گذاری مجدد ذخایر ارزی آنها تأثیرات منفی داشته باشد. اما نکته مهم اینست که در اینصورت سهم طلا باید در ذخایر ارزی یک کشور بلندتر و محسوس باشد. در صورتیکه چنین چیزی اتفاق بیافتد، این امر می تواند روی کاهش ارزش مبادلوی پول یک کشور تأثیر منفی داشته باشد.

وقتی اقتصاد دچار بحران شود، خطر از دست دادن ارزش پول در اذهان مردم سایه می افکند. این امر منجر به افزایش قیمت طلا شده و تقاضا را به طلا افزایش میدهد. روی همین دلیل است که در حالت های بحرانی طلا منحصیث وسیله خوب ذخیره ارزش محسوب می شود.

از اینکه در حال حاضر ارزش طلا در بازار جهانی کاهش یافته و باالمتقابل ارزش دالر در برابر طلا و سایر واحد

های پولی بصورت کل افزایش یافته است، به این ملحوض واحد پول افغانی نیز از افزایش ارزش دالر در بازارهای جهانی بصورت مستقیم متأثر گردیده است.

اینکه چه اثرات در مارکیت طلا فروشی شهر کابل خواهد داشت محترم الحاج بشیر احمد احسانزاده زرگر مارکیت طلا فروشی جوار سرای شهزاده در رابطه چنین گفت: چون افغانستان از جمله کشور های دارنده طلای زیاد نیست مقادیر طلا جهت ساختن زیورات از کشور های عربی، ایران و روسیه وارد میگردد. در مقایسه با کشور های دارنده طلای زیاد و بازار جهانی طلا، نوسانات قیمت طلا بالای کشور ما تأثیر زیادی نخواهد داشت. اگر چه تعدادی از سرمایه داران جهت نگهداری سرمایه خود، طلا را نگهداری میکنند که آنهم اکثرا به شکل زیورات میباشد، طلا فلز گرانبها و ظریف است که علاوه بر زیورات مثل انگشتر، گلیند، دست بند، گوشواره و... اشیای زینتی هم ساخته میشود. در کشور ما قیمت طلا کمتر کاهش یافته است زیرا تجارت بزرگ طلا در افغانستان وجود ندارد به همین خاطر فشار های بین المللی قیمت طلا در آن اثر ندارد. ■

پایانی

منبع: گنجینه بانجری چاپ موریم ملی افغانستان

خبرنه مجله علمی یوهتون کابل

www.rahyahnews.com

bina.ir.news/Gold-and-Currency-News

www.abomiaznews.com

د افغانستان د بانکدارۍ قانون

د اسرارو ساتل

نهه ویشتمه ماده:

د بانک برحال او پخواني رئیس، مدیران او کارکوونکي د بانک د اسرارو په ساتلو مکلف دي او نشي کولای له هغو اطلاعاتو څخه چې په بانک کې یې د خپلو خدمتونو په بهیر کې ترلاسه کړي دي، په شخصي ګټه استفاده وکړي او یا هغه د نورو اشخاصو په واک کې ورکړي، خو د قانون د حکم مطابق دغه اطلاعات کېدلی شي مامورینو، کارکوونکو او استازی د پلټونکو، برسان او متخصصینو په شمول چې د افغانستان بانک لخوا توظیف شوي دي او یا نورو دولتي مراجعو او عدلي او قضايي ادارو ته چې قانون یا واکمني محکمې هغوی مؤظف کړي دي، ونډول شي.

بانک ته له نوي سره سازمان ورکول

دېرشمه ماده:

د بانک له نوي سره سازمانول، ادغام یا تجزیه، د هغو بانکونو په شمول چې جواز یې لغوه شوی دی، یوازې د د افغانستان بانک په لیکلې اجازه صورت موندلی شي، دغه اجازه په هغه صورت کې صادرېږي چې بانک یا بانکونه چې پدې ډول سره منځته راغلي دي، بانکي جواز ولري او یا هغه ترلاسه کړي شي.

د بانک د استحقاق وند په هکله محدودیتونه

یو دېرشمه ماده:

(۱) بانک نشي کولای د لاندې شرایطو د تحقق په صورت کې، د د افغانستان بانک له اجازې پرته، په یوه حکمي بنسټ (نهاد) کې هغسې ګډون (مشارکت) ترلاسه کړي چې د واکوال استحقاق وندې د رامنځته کېدو یا زیاتېدو باعث شي.

۱- حکمي بنسټ، د بانک تابع شرکت شي.

۲- د هغه د دفتري شتمنی ارزښت، د بانک لاس نه خورلې پانګې او زېرمې له په سلو کې له (۱۰) څخه زیات وي.

۳- د بانک د ټولو (مجموعي) شتمنیو دفتري ارزښت د بانک د لاس نه خورلې شتمنی او زېرمو له په سلو کې له (۴۰) څخه زیات وي. د د افغانستان بانک کولای شي دغه فیصدي بالترتیب په سلو کې (۱۵ او ۶۰) فیصداو ته زیاته کړي.

(۲) هغه وندې چې د مالي معاملو یا د نجات د عملیاتو یا د بیا پلورنې لپاره له مشتري څخه د پېر د ونې په بهیر د عملیاتو په ترڅ کې د ورکړل شوو تضمینونو د اخیستلو په پایله کې چې په مؤقت ډول د بانک په خپل نوم د نورو په ګټه په امانت کې ساتل کېږي، د واکمني استحقاق وندې په نوم (عنوان)، د دې مادې په (۱) فقره کې د درج شوو حدودو د محاسبې په منظور، په حساب کې نه راځي.

هغه وندې چې د بانک په واسطه، د دې فقرې له حکمونو سره په مطابقت کې اکتساب کېږي، له ځنډه پرته د بانک لخوا پلورل کېږي او یا په یو بل ډول سره له هغې څخه تېرېږي.

هغه وندې چې د بانک په امانت کې قرار لري:

لاندې حکم څخه مستثنی دي.

(۳) د دې مادې په (۱) فقره کې د درج شوي اجازه لیک اخیستل د هغه غوښتنلیک په وړاندې کولو سره چې د لاندې مدرکونو لرونکی وي، صورت موندلای شي:

۱- تصدیق شوې نسخه چې د دفتر وړ اکتساب په هکله د بانک د تصسیم ښکارندوي وي.

۲- په نورو تشریحاتو کې د هغې استحقاق وندې په شمول چې له نظر وړ اکتساب څخه لاسته راځي، د بانک د واکوالي استحقاق وندې اندازه.

۳- په بانک کې د نورو تشریحاتو د استحقاق وندې اندازه.

۴- د دې فقرې په (۲ او ۳) جزء کې د درج شوي حکمي بنسټ او نورو تشریحاتو اصلي سوداګریز فعالیتونه چې بانک په هغو کې د ګډون (مشارکت) پلان لري او د دوی د مرکزي دفتر تشخیص.

۵- په هغه صورت کې چې حکمي بنسټ د نظر وړ مشارکت په پایله کې د بانک په تابع شرکت بدل شي، د مدیرانو او د اړوندو مدرکونو فهرست (هغو مدرکونو نه ورته چې د بانکي جواز د غوښتنلیک په وخت کې د بانک د مدیرانو په هکله، د دې قانون د نهمې مادې مطابق صورت مومي) لازمی دی.

۶- په هغه صورت کې چې حکمي بنسټ چې بانک په هغه کې د مشارکت اراده لري، غیر مېشت بانک وي. د تصدیق لیک وجود چې نوی د هغه هیواد د بانکونو د تنظیمونکي په واسطه چې د غیر مېشت بانک مرکزي دفتر پکې واقع دی، تالیف کړي چې غیر مېشت بانک له عمومي مخفه د سیارو د ترلاسه کولو او د ورکړې وړ نور وجود د واکړې وړکړي د فعالیتونو د سرته رسولو د جواز لرونکی دی او له پام وړ اکتساب سره مخالفت نلري. ■

شپږم ګال، دوه اویایسه ګڼه، د څیړګوټي مېشت

کرنه د هېواد اقتصادي بنسټ جوړوي

کال کې ۷۵ ميلونو وگړو ته خوراکي توکي برابر کړي، په داسې حال کې چې د هېواد اوسنی نفوس يوازې 26.5 ميلونه دی خوله بدمرغه مونږ نشي کولای چې د هېواد د اړتيا وړ خوراکي توکي په خپله توليد کړو. دا چې افغانستان څنگه نشي کولای خپل خوراکي توکي په خپله توليد کړي؟ د هېواد کرنيز سکتور گڼ شمېر ستونزې لري. په کرنه کې پټه

افغانستان د اسيا په لويه وچه کې پروت هېواد دی چې ۶۲۲۲۵ کيلو متر مربع پراخوالی لري، د خاورې ۴۶ سلنه يې څړ ځايونه، ۳ سلنه څنگلونه، ۱۲ سلنه د کرنې وړ او ۲۹ سلنه يې غرونو په بر کې نيسي. د افغانستان اقتصاد تر زياتې کچې په کرنې او مالدارۍ پورې تړلی دی چې د هېواد ۸۵ سلنه وگړي يې په کرنه او مالدارۍ بوخت دي چې له دې ډلې ۱۰ سلنه يې کوچيان جوړوي او د ميږو او وزو د روزنې له لارې خپلې اقتصادي اړتياوې پوره کوي. کرنه د هېواد په ناخلفص ملي توليد کې ۵۱ سلنه ونډه لري. په افغانستان کې بېلابېل کرنيز بوټي (غنم، وربشې، ږدن، جوار، وريجې، پنبه، لبلبو، گني، بېلابېلې وچې او تازه ميږې او تر کاري کرل کيږي. د شهيد سردار محمد داوود خان په وخت کې د هېواد د کرنې په اړه يوه پلټنه تر سره شوې چې له امله يې د هېواد کرنيزه ځمکه کولای شي په

ټنه غنم په هېواد کې تولیدیږي او نور له بهرنیو هېوادونو څخه واردیږي. په داسې حال کې چې د شهید سردار محمد داوود خان په وخت کې هېواد ته اصلاح شوي تخمونه راوړل شول نو د هېواد د غنمو په محصولاتو کې ۶۰ سلنه ډیر والی راغی، له بلې خوا د یوې پلټنې له مخې چې په هماغه وخت کې ترسره شوې وه د افغانستان د غنمو محصولاتو کولای شي چې ۷۵ ملیون وګړو ته غنم تولید کړي. که حکومت د غنمو تولید ته پاملرنه وکړي نو مونږ به په کال کې د دې تر څنګ چې د غنمو له پلوه په ځان بسیا شو ورسره به ۱۰۰۵ ملیونه ټنه غنم نړۍ ته صادر کړو چې د سوداګرۍ د ورکړې د بیلابیلو کسریو په راتیټ او اسعار به هم لاسته راوړو.

وریجې: افغانستان د وریجو د تولید لپاره خورا ډیره ځمکه لري، اوس مهال افغانستان ۰.۲ ملیون ټنه وریجې په خپله تولیدوي او ۷۰۰۶۶ ټنه له بهرنیو هېوادونو راواردوي، خو که په هېواد کې د اوبولګولو منظم سیستم جوړ شي ډیر ژر به هېواد د وریجو په برخه کې په ځان بسیا شي چې د سوداګرۍ د ورکړې کسریو ته تر یو بریده کم شي. جوار: جوار هم زموږ په هېواد کې له مهمو تولیداتو څخه ګڼل کیږي. که په هېواد کې د جوارو پوتې ته پاملرنه وشي نو مونږ کولای شو په هېواد کې د غوړیو لپاره خام مواد چمتو کړو. دم ګېړی د جوارو ګلنې تولید ۰.۳ ملیون ټنه دی خو په هېواد کې د غوړیو د فابریکې په

بیکارۍ؛ د کرنیزو توکو لپاره د سړو خونو نه شتون؛ په دودیز ډول کرنه تر سره کول؛ د اصلاح شوی تخمونو نه شتون؛ د کرنیزو پوتو لپاره د درملو نه شتون؛ کروندګرو ته د پور ورکړې د اسانتیاوو نشتوالی؛ د لیرد او رالیږد وسایلو نه شتون؛ د اوبو لګولو د سیستم خرابوالی؛ د کرنیزو توکو لپاره د مارکیټ نه شتون او د کرنیزو کوپراتیفونو لږ والی. د دې تر څنګ چې کرنه د هېواد په ملي اقتصاد کې اساسي ونډه لري په هېواد کې ماشیني صنعت ته هم اومه مواد برابرېږي. که په هېواد کې د کرنې او مالدارۍ سکتور ته پاملرنه وشي نو مونږ به ډېره اسانۍ سره کولای شو چې خپلې اقتصادي موخو تر لاسه کړو. د کرنې او مالدارۍ سکتور کې باید له ماشین الاتو کار واخیستل شي، کروندګرو ته د پور د ورکړې اسانتیاوې برابرې شي، د کرنیزو توکو لپاره د بازار موندنه، کرنیزو توکو ته د لیرد رالیږد لپاره د اسانتیاوې برابرول، کرنیزو توکو ته د سړو خونو جوړول، کروندګرو ته د اصلاح شوي تخمونو ویشل، د کرنیزو ځمکو ساتل، د کرنیزو ځمکو ډېر والی، د مالدارۍ د فارمونو جوړول، د لبنیاتو لپاره مارکیټ موندنه او حیواني کلنیکونو جوړول. که د هېواد د پرمختیايي بودجې پنځوس سلنه په راتلونکو دوه یا دریو کلونو کې د هېواد کرنې او مالدارۍ په سکتور کې ولګول شي نو مونږ به په ډېرې اسانۍ سره خپلې اقتصادي موخې تر لاسه کړو. کرنه او مالداري زموږ د هېواد اقتصادي بنسټ جوړوي، له بلې خوا مونږ په اسانۍ سره کولای شو په کرنه او مالدارۍ کې پانګونه وکړو لکه؛ څرنګه چې مو وړاندې ذکر کړه د افغانستان د پراخوالي دولس سلنه

کرنیزه ځمکه او شپږ څلوېښت سلنه څړ ځایونه جوړوي. که د کرنې او مالدارۍ سکتور لپاره ماشین الات، د پور اسانتیاوې، کرنیز توکو لپاره بازار، کرنیزو توکو ته د لیرد رالیږد وسایل، کرنیزو توکو ته د سړې خونې جوړول، کروندګرو ته اصلاح شوی تخمونو ویشل، د کرنیزو ځمکو ساتل، کرنیز ځمکو ډیر والی او حیواني فارمونه او کلنیکونه جوړ شي. نو مونږ به ډېر ژر هغه تولیدات چې له نورو هېوادونو راواردوو په خپله تولید کړو. دا چې افغانستان به څنګه خپل تولیدات ولري په لاندې ډول یې په ډاګه کوو: غنم: افغانستان په کال کې ۶.۷ ملیون ټنو غنمو ته اړتیا لري چې یوازې ۲.۲ ملیونه

جوړولو سره به دغه تولید ډېر شي او يو شمېر هېوادوالو ته به د کار زمینه هم برابره شي. د ټوکر په برخه کې: افغانستان په تېرو وختونو کې د ټوکرانو د جوړولو فابریکې (بگرامیو نساجي فابریکه، پلچرخي فابریکه، گلبهار نساجي فابریکه، جبل السراج نساجي فابریکه، پلخمري نساجي فابریکه، بلخ نساجي فابریکه، هرات نساجي فابریکه، کندهار نساجي فابریکه) لرلې چې کابو ۹۹ ملیون متره ټوکران يې تولیدول که دغه فابریکې چې اوس مهال له منځه تللي يا په ډېر لږه کچه تولید ترسره کوي يو ځل بيا ورغول شي ډېرو هېواد والو ته به د کار زمینه برابره شي، په هېواد کې به د پنبې تولیدات ډېر شي هېواد به د ټوکرانو يا رخت له پلوه په ځان بسيا شي او هغه مقدار اسعار چې مونږ د ټوکرانو د تر لاسه کولو لپاره لگول، زمونږ په هېواد کې به پاتې شي او کيدای شي چې په دې برخه کې صادرات هم ولرو، ځکه زمونږ په هېواد کې پنبه ډېره کرل کيږي. په هېواد کې د پنبې د حلاجې کولو او عدل کول لپاره هم شرکتونو شتون درلود: د سپين زر شرکت چې ۹۰-۱۱۰ پورې د حلاجې کولو ظرفيت لري همدارنگه د مزار شريف د جن او پرس فابریکه ۳۷ زره ټنه پنبه پروسس کولای شي، د هرات د پنبې شرکت او د هلمند د جن او پرس فابریکه ۱۲۰ ټنو د پروسس وړتيا لري چې اوس مهال د مزار شريف په بشپړه توگه تړل شوی او دا نورې هم په سمه توگه کار نه کوي. له دې کبله په هېواد کې د پنبې بیه ټیټ دي، نو ځکه کرل يې هېوادوالو ته ځکه نه رسوي، خو که حکومت په دې برخه کې اقدام وکړي او دغه فابریکې يو ځل بيا ورغوي په هېواد کې به د پنبې کرل لا پسې دود شي، ډېرو بيکارو خلکو ته به د کار زمینه برابره شي همدارنگه د سپين زر شرکت ۵۳ ټنه د مزار شريف ۶ ټنه، هرات ۱۰ ټنه غوړي هم توليدوي چې دغه غوړي له کونخلو، شېشمو، زغرو او د پنبې له دانو څخه جوړيږي.

بوره: د بورې په برخه کې هم افغانستان دوه فابریکې لرلې چې يوې يې په بغلان ولايت کې شتون درلوده چې د ۱۱-۱۴ زرو ټنو فصلي بوره يې له لېلو څخه توليد وله. همدارنگه د بورې بله فابریکه په ننگرهار ولايت کې وه چې د ۳-۵ زره ټنه فصلي بوره يې له گڼيو توليدوله. اوس مهال دواړه غیرې فعالې دي که حکومت په دې برخه کې پانگونه وکړي زمونږ يو شمېر هېوادوالو ته به د کار زمینه برابره شي، له بلې خوا به د بورې له وارداتو تر يو بريده خلاص شو که په بغلان کې او ننگرهار کې د يادشويو کرنيزو بوټو ته پاملرنه وشي نو هېواد به ډېر ژر د خوړو له لورې هم په ځان بسيا شي.

مالداري: د افغانستان د پراخوالي ۴۶ سلنه ځمکه څر ځايونو نيولې ده چې اوس مهال په هېواد کې ۲۰ ملیونه مالداري شتون لري خو که افغان حکومت په دې برخه کې ډېره لږه پانگونه وکړي، په هېواد کې بېلابېل حیواني فارمونه، حیواني کلينکونه جوړ او لېنياتو ته مارکیټ پيدا کړي نو هېواد به ټول لېنيات په خپله توليد کړي. همدارنگه د لېنياتو توڅنگ به د غوښې او هگيو له واردولو هم خلاص شو. د حیواناتو پوستکي چې د هېواد د صادراتو

يوه برخه جوړوي نور هم ډېر شي. ترکاري: افغانستان د ترکاري په برخه کې هم له گڼو ستونزو سره مخ دی ځکه زمونږ هېواد ډېره ښه ترکاري لري خو کله چې دغه ترکاري توليد شي د مارکیټ د نه شتون له کبله کړوند کړای دی تر څو ترکاري په ډېر ټیټ بیه پلوري يا يې بهر ته صادره کړي. که کړوندگرو ته سړي خونې جوړې شي. کله چې په هېواد کې تر کاري توليد شي هغه په سړو خونو کې وساتل شي په مارکیټ کې د بې د بڼه کيدو سره يې بازار ته وړاندې کړی چې اوس مهال مونږ د ترکاري په برخه کې ډېرې ستونزې لرو ځکه کله چې په هېواد کې ترکاري توليد شي په ډېره ټیټ بیه بهر ته صادريږي خو کله چې ورته اړتيا پيښه شي بيرته په دوه برابره بیه هېواد ته وارديږي.

وچې او تازه ميوې: افغانستان په نړۍ کې د وچو او تازه ميوو په برخه کې مطلق مزيت لري که چيرته حکومت په دې برخه کې ډېره لږه پانگونه وکړي نو مونږ کولای شو چې ډېر اسعار پرې لاسته راوړو. همدارنگه کولای شو په هېواد کې د تازه ميوو څخه بېلابېل جوسونه هم جوړ کړو چې د هېواد د کورنيو اړتيا برسیره يې نړۍ ته هم صادر کړو.

لاسي صنعت: لاسي صنعت د هېواد په صادراتو کې ډېره ونډه لري. په هېواد کې د کرني او مالدارۍ له پرمختگ سره د لاسي صنعت اومه مواد برابرېږي د ساري په توگه د څاليو صنعت لپاره د وړيو او تارونو برابرول. ^{۳۳}

محمد داوود نيازی

ليکوال: تاج محمد تڅکي
د افغانستان بانک د ختيځ
رون اقتصاد پوه

انفلاسيون د يو هېواد اقتصاد څنگه اغيزمنوي!

کله چې انفلاسيون لږی دوام ومومي نو استخدومي سطحه نوره اغيزمن کوي. په هغو هېوادونو کې چې خبره تقريبي ډول باندې بشپړ استخدام ته رسيدونکي وي نو د پيسو د مقدار لوړوالی پکې (بېي) د استخدام په پرتله زیاتې لوړې چې ورسره پانګه اچونه کمښت پيدا کوي، احتکار ډيريږي او املاک (جايدادونه) ارزښت يې ټاټه کيږي. چې پایلې يې د استخدام د کچې بيرته ټيټوالی رامنځته کوي. داسې ذهنيتونه هم شته چې انفلاسيون بډايه نور هم بډايه کوي او د احتکاري کړنو له امله يې شمېنې زياتيږي او دا خبره ځکه تر يو بريده سمه ده چې شتمن خلک اکثره غواړي چې په پيسو باندې جايدادونه خريداري کړي ځکه چې جايداد پيسو په نسبت تقريبا قوي ارزښت لري چې له دې سره د توکو او املاکو بېي لږيږي او انفلاسيون نور هم زياتيږي او ډېر خلک په داسې شرايطو کې د پيسو د ساتلو په ځای د

انفلاسيون او ديفلاسيون هغه دوه پديدي دي چې د دواړو شتون د يو هېواد د اقتصادي روغتيا لپاره ښه نه بريښي بلکې هر يو يې له ځان سره په ډيرو وختونو کې ناوړه اغيزې لري. که د خپل هېواد تاريخ ته فکر وکړو نو مونږه هم د دې دوه پديديو څخه د يو يعنی انفلاسيون ښکار شوي يو او په تيرو نږدې څو لسيزو کې يو وخت داسې هم راغی چې په لس زره برابره سلنه د انفلاسيون ښکار شو او د پيسو ارزښت مو په تقريبي ډول د صفر سره ضرب شوی وو، تيرې دويمې وروستۍ لسيزې ته که فکر وکړو نو انفلاسيون زمونږ د هېواد اقتصاد داسې زيانمن کړه چې د خپلو افغانو ارزښت مو بې انتها او بې حساب له لاسه ورکړ خو اوس الحمدلله زمونږ پولي واحد يو ځانگړی ارزښت لري او يو منل شوی پولي واحد دی، دا خبره چې څنگه انفلاسيون د يو هېواد اقتصاد له پښو نه غورځوي نن څېړو. د انفلاسيون تر ټولو ژورې اغيزې د يو هېواد په توليد باندې وي خو ځينې وختونه که چيرته يو هېواد کې بشپړ ظرفيت د عواملو استعمال شوی نه وي نو انفلاسيون د توليد د ډيروالي لامل هم کيږي او دا ځکه چې انفلاسيون په داسې هېوادونو کې د زيات بېي لرونکو توکو د توليد د ډيرښت لامل کيږي، سودي نرخ ورسره کميږي او د پانگې اچونې لپاره تقاضا رامنځته کوي، عمومي عوايد او لگښتونه لوړيږي او يو اقتصادي تعادل په يوه لوړه نقطه کې منځ ته راځي، خو د داسې حالاتو په دوام سره يو وخت رغيزه برخه کې ستونزې رامنځته کيږي او ځينې توليدي عوامل کميږي او بېي يې هم لوړې ځي او د انفلاسيون کچه سره لوړيږي چې بيرته په دې حالت کې مزد او سودي نرخ لوړيږي او کاروبار لرونکي او لگښت کونکي خلک د بې نا ډاډمنتوب لور ته ځي چې ورسره اقتصادي رکود اړخ ته د انفلاسيون له امله اقتصاد حرکت کوي او که چيرته د پيسو کچه په داسې وخت کې زياته شي نو انفلاسيون ډېر زياتيږي او عموماً توليد کم او د استخدام سطحه راټټوي چې دا حالت اقتصاد ته شديد ضربه ورکوي.

املاکو اخیستلو ته ترجیح ورکوي چې دا هم د انفلاسیون د ننداره اغیزو یو بل اړخ برانيزي.

د انفلاسیون څه نا څه اغیزې په اقتصاد کې د عاید په وېش باندې هم وي، په دې معنی چې اکثراً په یو هېواد کې د راتلونکي وخت د پیسو ارزښت د اوسني وخت په پرتله کم وي او دا د پور ورکونکي په تاوان او د قرض اخیستونکي په گټه تماميږي ځکه چې پور اخیستونکي یو موده وروسته د کم ارزښت سره د پیسو یا د مقدار بیرته پور ورکونکي ته ورکوي، ځکه چې دا عموماً د ټولنې عام خلک وي نو په همدې بنسټ د انفلاسیون په شتون کې د ټولنې عام خلک او سپما زیانمنه کیږي ځکه چې ارزښت یې کمیږي، همدارنګه هغه خلک چې ثابت عواید ولري لکه متقاعدین هم متضرر کیږي او په عمومي توګه د پیریدلو قدرت زیانمن کیږي او په داسې حالت کې که څوک نقدې پیسې له ځان سره ساتي نو هغه تر ټولو زیات متضرر کیږي ځکه چې د پیسو د ارزښت کموالی په بنسټ د هغوی د جایداد او ملکیتونو ارزښت هم څه نا څه راټیټیږي، په دې حالت کې انفلاسیون په ټولیزه توګه د ملي اقتصاد ټولې برخې متضرره کوي او څومره چې د انفلاسیون سلنه لوړیږي په هماغه کچه ټول کلیدي سکتورونه زیان کوي او خلک د بې چاډه توب لور ته حرکت کوي.

داسې حالتونه هم شته چې کچیره ورو ورو په بېو کې اضافه والی راشي نو تولیدونکي کاروبار ته نور هم هڅول کیږي او ګټه یې زیاتیږي او دا ګټه بیرته په کار

اچوي او عواید یې لږمېږي. خو کچیره په یو هېواد کې د یو په کچه کې پرله پسې او بې کنټروله اضافه والی راشي نو دا حالت تولیدي وسایل غیر تولیدي برخو ته سوق کوي او عمومي تقاضا کمیږي او اقتصاد عموماً منفي لور ته حرکت کوي.

په ټولیزه توګه ویلی شو چې انفلاسیون په اقتصادي پرمختګ کې منفي اثر غورځوي او د پیردلو ځواک کموي او دا ځکه چې انفلاسیوني حالت کې سپما ته خلک هڅول کیږي او پانګه اچونه باندې منفي اغیزه غورځوي او پرمختیا تسلسل سره لاس ته نه شي راتلای خو پرمختیا لپاره اړینه ده چې ټولې طبیعي منابع، تکنالوژۍ او کاري ځواک څخه سمه ګټه واخیستل شي او په سم لور ورته حرکت ورکړل شي تر څو ټاکل شوي موخې ترلاسه شي.

د افغانستان پیسو کې هم انفلاسیوني اثرات شته خو د الله فضل سره تردې دمه کنټرول کې دی او مرکزي بانک تل په وخت کولې ګامونه اخیستي تر څو انفلاسیون داسې حالت ته لاړ نه شي چې زموږ ملي اقتصاد ته ضربه ورکړي، د سمو تګلارو تسلسل په لا دې باعث شي چې په هېواد کې د انفلاسیون کچه تر نورمالې اندازې وساتل شي او هېواد اقتصادي پرمختګ په لور چټک حرکت وکړي. ■

واژه های رشد و توسعه بدو مفهوم متفاوت در اقتصاد

در برخی مواقع این دو مفهوم بجای یک دیگر استعمال می گردند. در حالیکه بین این دو واژه فرق زیادی وجود دارد.

رشد اقتصادی عبارت از افزایش تولید و عواید در یک مدت معین معمولاً یک سال می باشد و توسعه اقتصادی نه تنها به معنی افزایش تولید و یا عواید ملی در دراز مدت است بلکه تغییرات در ساختار تولیدات، تکنالوژی تولید، طرز تفکر اجتماعی و فرهنگی جامعه را نیز در بر میگیرد. به طور ساده میتوان گفت که رشد اقتصادی به تغییرات کمی تولید و عواید ملی اشاره می نماید، در حالی که توسعه اقتصادی فراتر از آن تغییرات کیفی مثل تکنالوژی، تخیلیک و... دگرگونی های اجتماعی و اقتصادی در جامعه را نیز در بر میگیرد. به همین طور میتوان گفت که توسعه اقتصادی در برگیرنده مواردی بیش از رشد اقتصادی است. بدین ترتیب توسعه اقتصادی غیر از تغییرات کمی

شامل دگرگونی‌های کیفی و ساختاری نیز می‌باشد. به عبارتی دیگر افزایش تولید یک کشور در یک سال خاص در مقایسه با مقدار آن در سال گذشته محاسبه می‌شود. در سطح کلان و یا فراتر از آن، افزایش تولید ناخالص ملی GDP در سال مورد نظر به نسبت مقدار آن در سال گذشته، رشد اقتصادی محسوب می‌شود. اینکه چرا برای محاسبه رشد اقتصادی از سال گذشته استفاده می‌شود؟ باید گفت که افزایش محاسبه شده در تولید ناخالص ملی، ناشی از افزایش میزان تولید می‌باشد که در نتیجه آن تأثیر افزایش قیمت‌ها (تورم) حذف می‌گردد.

آگاهان اقتصادی می‌گویند: محصولات چند بعدی درازمدت با افزایش ظرفیت تولید اقتصادی و دگرگونی ساخت‌های اجتماعی تظاهر می‌کنند. پس گفته می‌توانیم که تغییر کمی هر متغیر طی یک دوره معین زمانی، رشد Growth گفته می‌شود. رشد، افزایش بلند مدت ظرفیت تولید به منظور افزایش عرضه کل جهت تأمین ضروریات مردم است. در حقیقت رشد اقتصادی هر کشور، نمایانگر رشد متداوم تولید می‌باشد که در اغلب موارد، با افزایش نفوس و یا معمولاً با تغییرات زیربنایی همراه است.

اقتصاد دانان باور دارند که توسعه اقتصادی مفهوم گسترده‌تری نسبت به

رشد اقتصادی دارد. توسعه اقتصادی، حاوی تغییرات کیفی در خواسته‌های اقتصادی، نوع تولید، انگیزه‌ها و تولید است اغلب عوامل تعیین کننده رشد اقتصادی مانند تکنالوژی و تغییرات زیربنایی، در توسعه اقتصادی می‌گنجد. یقیناً توسعه اقتصادی شامل رشد و عدم رشد اقتصادی است.

تفاوت رشد و توسعه اقتصادی را میتوان چنین بر شمرد

- توسعه اقتصادی عام تر از رشد اقتصادی است

- رشد اقتصادی صرفاً پدیده کمی است، ولی توسعه اقتصادی پدیده مرکب از جنبه‌های کمی و کیفی می‌باشد مانند: تغییرات زیربنایی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، علمی و فرهنگی در جامعه.

- رشد اقتصادی بدون توسعه اقتصادی میسر، خواهد شد اما تصور توسعه اقتصادی بدون رشد اقتصادی دشوار است.

- وجود رشد اقتصادی و افزایش عواید سرانه واقعی جامعه، شرط اساسی توسعه اقتصادی می‌باشد.

- توسعه اقتصادی مرحله پیشرفته‌تری از رشد اقتصادی است که دگرگونی‌های پیگیر و همه جانبه در ترکیب تولید و تخصیص منابع در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور را در بر گیرنده است.

- توسعه اقتصادی، صرفاً یک تحول اقتصادی نیست بلکه همراه با سایر تحولات سیاسی، فرهنگی و اجتماعی صورت می‌گیرد.

رشد اقتصادی پایدار

افزایش درازمدت عواید سرانه، باید به نحوی باشد که منابع موجود را حفظ کند و یا اگر از بین رفت منابع دیگری جایگزین آن گردد که رشد پایدار باید شرایط ذیل را دارا باشد.

رشد اقتصادی مداوم: منظور از این رشد یا افزایش مداوم اینست که افزایش در تولید ملی به اندازه‌ی است که در یک دوره دراز مدت روند خود را طی می‌کند، بدون اینکه نوسانات و یا تحولات کوتاه مدت اقتصادی بتواند موجب از بین رفتن این رشد شود.

رشد متوازن: وقتی یک اقتصاد دوره رشد متوازن را طی می‌کند که تمام متغیرهای موجود در آن مثل عواید ملی، مصرف، کالای سرمایه‌ای و اشتغال با نرخ ثابت یکسان در حال رشد باشند و یا اصلاً دارای رشدی نباشند. در وضعیت رشد متوازن، نسبت‌های متغیرهای جمعی، نسبت به یکدیگر بدون تغییر باقی می‌ماند.

رشد فراگیر: این مفهوم از اندیشه‌های روزن اشتاین - رودن - Rosenstein Rodan دانشمند اقتصادی گرفته شده، وی از فلسفه رشد متوازن حمایت میکرد

و معتقد بود که در کشور های در حال رشد، به دلیل موجودیت بازار های محدود، تقاضا چالش پیدا میکند، هرگاه صنایع متعدد بطور همزمانی ایجاد شوند، هر صنعت میتواند پاسخگوی نیاز دیگر صنایع باشد به همین طور تقاضا مجموعی یا تقاضای کل، پشی میگیرد که منابع بیشتر غیر اقتصادی بودند امکان زندگی می یابد.

مسیر رشد Growth path: نشان دهنده طرح واقعی یا پیش بینی در مورد زمان معین میباشد. استراتیژی های توسعه، از مسیر های مختلف به نتایج خود میرسد. اگر مقدار سرمایه در بخش های زیربنایی صنعت کالا سرمایوی، سرمایه گذاری شود، یقیناً مسیر رشد، بهتر صورت خواهد گرفت.

نرخ رشد Rate of Growth: تمام کالا و خدمات که در دوره معین (یک سال) در یک کشور تولید میشود تولید ملی است. اختلاف بین دو سال متوالی تولید ملی، نرخ رشد اقتصادی میباشد.

رشد نابرابر: بسیاری از کشور های توسعه یافته و در حال رشد، دارای رشد مثبت بوده ولی فقر و نابرابری در آنکشور دیده میشود که جز در سکتور های استثنایی افزایش دیده میشود، بی تردید باید گفت که رشد شرط لازم کاهش فقر و نابرابری است و همچنان چگونگی توزیع منابع حاصل از رشد نیز مهم است. همچنان

وجود بازار های مالی ریوی و بازار های نیروی کار مبتنی بر دستمزد ثابت در نظام های اقتصادی موجود موجب تمرکز منابع رشد میگردد.

رشد اقتصادی به طور عام اندازه کردن و یا برآورد کمی و نتایج تولیدات و عوامل آن (مولدیت) میباشد و یا رشد اقتصادی عبارت از افزایش ظرفیت و محصول حقیقی ملی در ارتقای قدرت و توانایی مردم، کشور و منطقه افاده میگردد و شاخص اندازه گیری آن رشد تولید داخلی حقیقی و رشد تولید ملی سرانه است. احصایه آن بازتابنده رشد اقتصادی، سرعت و یا نرخ سالانه رشد تولید داخلی ملی به فیصدی بیان میگردد.

رشد در هر بخش و سکتور می تواند متفاوت باشد. کوزنتس Simon Kuznets در رابطه به رشد نوین اقتصادی نگاشته است. افزایش طولیل المدت ظرفیت تولید به منظور افزایش عرضه کل، جهت تأمین ضرورت های مردم است. این افزایش وابسته به ترقی در عصر کنونی و تطبیق آن در شرایط نهادی مورد تقاضای آن میباشد. او برای رشد نوین اقتصادی شش خصوصیت را معرفی نموده است. رشد تولید ناخالص سرانه ملی و نفوس، افزایش باز دهی و فایده، نرخ زیاد تغییرات زیربنایی، شهر نشینی، گسترش خارج از مرزی فعالیت های اقتصادی کشور های توسعه یافته و

جریان های بین السلسلی کار، کالا و سرمایه. تعداد از آگاهان، رشد اقتصادی را مطابق تاریخ اقتصاد ملی به دو اساس رشد میشناسند، ساده (اکستینسیو) و شدید (انتینسیو). در نوع اول، رشد اقتصادی در نتیجه استفاده تعداد زیاد عوامل تولید (زمین، سرمایه و نیروی کار) در حالت حفظ پایه تخنیکی قبلی اش حاصل میشود. در این نوع رشد اقتصادی، افزایش محصولات از حساب رشد کمی تعداد کارگران با در نظر داشت مهارت و استعداد شان و افزایش ظرفیت کارخانه یا مؤسسه تأمین گردد. در نتیجه تولید محصولات به حساب فی کارگر مثل سابق باقی خواهد ماند.

در نوع دومی: رشد اقتصادی با افزایش میزان محصولات که با استفاده گسترده از عوامل تولید پیشرفته و مؤثر حاصل میگردد. رشد مقیاس تولید قاعدتاً از حساب به کار انداختن تخنیک خیلی تکامل یافته، تکنالوژی پیشرفته، دستاورد های علمی، جمعآوری ذخایر که مواد خام و مهارت کارگران تأمین میگردد، به وسیله همین عوامل ارتقای کیفیت کالا، رشد بازدهی کار و صرفه جوی منابع تأمین میگردد. تحت عنوان رشد اقتصادی نوع دوم آن ترقی فهمیده میشود که در آن قسمت قابل ملاحظه محصولات از طریق استفاده مؤثر عوامل تولیدی تأمین میشود.

رشد اقتصادی را به دو سیستم اندازه گیری میکنند.

- افزایش در تولید ناخالص ملی واقعی در سطح اشتغال کامل طی زمان معین که این روش یا سیستم برای نشان دادن میزان افزایش در تولید استفاده میشود. افزایش در تولید ناخالص واقعی سرانه یا تولید خالص سرانه طی زمان معین، از این معیار برای نشان دادن سطح استندرد زندگی مردم و مقایسه آن با کشورهای دیگر استفاده می گردد.

رشد اقتصادی باعث میشود که منحنی امکانات تولید بطرف خارج تغییر کند. این تغییر ناشی از افزایش در مقادیر منابع تولیدی جامعه خواهد بود.

باید گفت که رشد اقتصادی در اقتصاد امروز تغییرات سریع نموده است. کشور ها می توانند در چنین رشد اقتصادی موفق باشند، در صورتیکه قابلیت تطبیق با این تغییرات را داشته باشند.

آگاهان اقتصاد در مورد رشد اقتصادی نگاشته اند: تمام کالا ها و خدمات که در یک دوره معین (یک سال) در یک کشور ایجاد میشود و یا تولید میگردد تولید ملی گفته میشود، فرق بین دو سال متوالی تولید ملی نرخ رشد اقتصادی است و ظرفیت اقتصادی یعنی میزان و مقدار امکانات قابل استفاده از منابع تولید برای رشد و توسعه اقتصادی

میشود. به همین دلیل کشور های در حال توسعه و عقب مانده موجودیت ظرفیت های اقتصادی زیاد دارد (نیروی کار فعال، زمین های بدون استفاده و ...) که در آینده میتوانند انتظار نرخ رشد اقتصادی خوبی را داشته باشند.

اقتصاد دانان بین توسعه اقتصادی و رشد اقتصادی تمایز قایل اند. رشد اقتصادی، مفهوم کمی است در حالی که توسعه اقتصاد مفهوم کیفی میباشد. رشد اقتصادی را از افزایش تولید کشور در یک سال خاص در مقایسه با مقدار آن در سال گذشته و در سطح کلان و یا بزرگتر، افزایش تولید ناخالص ملی GNP با تولید ناخالص داخلی GDP در سال مورد ضرورت، به نسبت مقدار آن در یک سال، رشد اقتصادی محسوب میشود که باید برای دستیابی به عدد واقعی، تغییر قیمت ها (به خاطر تورم) و استهلاك تجهیزات و کالا های سرمایوی را نیز از آن کسر نموده و منابع افزایش فعالیت نهاد ها (سرمایه یا نیروی کار)، افزایش فعالیت های اقتصاد (زیاد شدن حاصلات عوامل تولید) و بکار انداختن ظرفیت های فزینکی، در توسعه اقتصادی رشد کمی و تولید خوبی حاصل خواهد شد اما در کنار آن نهاد های اجتماعی نیز به آن متصل میشود که هر روز نوآوری را در قبال خواهد داشت.

توسعه در جامعه بسیار وسیع است،

توسعه مرز و حدودی ندارد چون با انسان ارتباط مستقیم دارد برخلاف رشد اقتصادی که کاملاً کمی است و پدیده کیفی میباشد.

اهداف توسعه اقتصادی: چون اهداف توسعه اقتصادی در هر سکتور فرق میکند ما تنها دو بخش اساسی آنرا در نظر میگیریم. افزایش ثروت و رفاه مردم یعنی فقر زدایی، ایجاد شغل، این موضوع در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه متفاوت است در کشورهای پیشرفته هدف امکانات بهرزیادتر برای رفاه مردم است و در کشورهای عقب مانده فقرزدایی و افزایش عدالت اجتماعی میباشد یعنی اصلاحات در جهت فقرزدایی و از بین بردن فقر مطلق و گرسنگی، آموزش، ترویج برای مساوات جنس، توانمند سازی زنان، کاهش مرگ و میر مادران و کودکان، بهبود تندرستی مردم، مبارزه با بیماری های خطرناک، حفاظت محیط زیست. ایجاد مشارکت ها ملی برای توسعه می باشد. ■

بیانی

منابع: مبانی علم اقتصاد نوشته داکتر

دولشاهی

فرهنگ اصطلاحات اقتصادی

سازمانهای پولی و مالی بین المللی

www.vetagh.co.ir

www.philosociology.ir

محیط زیست سالم. جامعه صحتمند

همه داده و در بهبود حفظ محیط زیست کوشش و مساعی خویشرا بخرج دهند و مردم باید فرهنگ شهر نشینی را مراعات و از عواملی که سبب آلودگی هوا می شود، جلوگیری نمایند و برعکس با غرس نهال های متنوع و پاک نگهداشتن محل زیست خود در سرسبزی و تظیف کشور سهم گردند تا به مرور زمان از فاجعه آلودگی محیط زیست که سبب مشکلات تنفسی و بروز ده ها امراض دیگر می شود، رهایی یافته و در آینده شاهد یک فضای خوب و عاری از آلودگی هوا در کشور باشیم. ■

کهنه و استهلاک شده در جاده ها و ... فضای کابل پایتخت کشور، با مشکلات آلودگی محیط زیست روبرو شده است که بدین منظور اداره حفاظت از محیط زیست افغانستان تأسیس و به شکل مداوم جهت جلوگیری از عواملی که سبب آلودگی محیط زیست می گردد، برنامه های آگاهی دهی را در سراسر کشور بخصوص شهر کابل جهت بهبود وضعیت محیط زیست روی دست گرفته که تا حدی نتیجه مطلوب داشته است. اما من حیث یک وجیه ایمانی نیاز است تا دولت و همه افراد جامعه دست به دست

همه ساله از پانزدهم جوزا به عنوان روز محیط زیست در همه نقاط جهان و همچنان در کشور عزیز ما افغانستان در حالی تجلیل بعمل می آید که مشکلات و چالشهایی از این ناحیه وجود دارد، ولی هدف از آن توجه و جلوگیری از معضلات و عواملیست که سبب بروز آلودگی هوا و از بین بردن محیط زیست می شود.

همه نقاط افغانستان به استثنای پایتخت از آب و هوای خوبی برخوردار است، ولی متأسفانه طی چند سال اخیر به نسبت تراکم نفوس، گشت و گزار وسایط

شهر کابل، دوه اوباینه کهنه، د برهمنی سات

فیث طلا در بازارهای جهانی روند نزولی دارد

تازه ترین گزارشات از بازارهای جهانی میسراند که نرخ طلا رو به کاهش است.

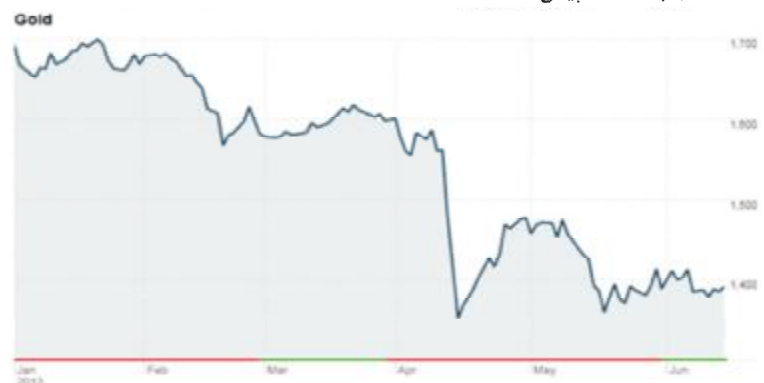
منبع می افزاید، پس از اینکه سرمایه گذاران اعتماد خود نسبت به طلا را منحصیث یک منبع امن سرمایه گذاری که در دوازده سال گذشته روند صعودی داشته از دست دادند، قیمت این فلز در بازارهای جهان سالروان حدود ۱۷ فیصد کاهش یافته است.

در حقیقت طلا که طی چندین سال گذشته منحصیث یک دارایی مورد اطمینان و کمتر خطرپذیر عنوان می شد، در سال روان این فلز قیمتی منحصیث یکی از دارایی های نگران کننده و غیر ثابت باقی مانده است.

طوریکه به نظر میرسد نرخ طلا پس از سال های زیاد رشد و ثبات در جریان سالروان بگونه متغیر و غیر ثابت بوده و هنوز هم سیر نزولی دارد و گزارشات تازه در بازارهای طلا حاکی از آنست که هر اونس طلا در بازارهای جهانی با ۱۷ فیصد کاهش فعلاً به ۱۳۷۷ دالر رسیده است و بر اساس نظر سنجی ها احتمال می رود که در جریان سال ۲۰۱۴ میلادی هر اونس طلا به ۱۱۵۰ دالر برسد.

روی هم رفته به عنوان جمع بندی این مضمون به گزارش سایت طلا که از سایت خبری بلومبرگ نقل کرده است و از نظر سنجی هفته گذشته تحلیلگران اقتصادی خیر میدهد، اکتفا می نمائیم.

نظر سنجی هفته گذشته نشان میدهد که از ۳۶ تحلیل گر اقتصادی بلومبرگ ۱۸ نفر آن به کاهش، ۱۴ نفر به افزایش و ۴ نفر به عدم تغییر نرخ جهانی طلا در چند هفته پیش رو رأی دادند. ▀

منبع: CNN

برگردان: مسعود ودان

د شمال د اسپني پتلی؛ د افغانستان د ښه راتلونکي په لور یو نوی گام

د اسپني پتلی د جوړیدو د پروژې عملي کار د افغانستان، ترکمنستان او تاجیکستان د جمهورو رئیسانو لخوا د ۱۳۹۲ کال د غبرگولي په ۱۵ نېټه د چهارشنبې په ورځ پرانیستل شو. د اوسپني دغه پتلی نږدې څلور سوه کیلومتره اوږدوالی لري چې د ترکمنستان د اتامیرات او امام نظر له سیمې څخه پیل او د آقینه بندر له لارې د اندخوی- شبرغان- مزار شریف- خلم - کندز ښارونه او شیرخان بندر د تاجیکستان د اسپني پتلی له شبکې سره نښلوي.

د دې پتلی ټولیز اوږدوالی ۵۹۰ کیلو متره دی چې شاوخوا ۴۰۰ کیلو متره یې د افغانستان له خاروې تیریری، که څه هم په افغانستان کې د دې پتلی په اصلي واټن په امکاناتو او فني اړخ کتنې او څېړنې روانې دي خو د جوړویدو چارې به یې د دې څېړنو له بشپړیدو وروسته پیل شي.

د اوسپني پتلی د جوړیدو مالي لگښتونه د اسایي پراختیا بانک لخوا په غاړه اخیستل شوي.

د بدیل لاره

د اوسپني دا پتلی د افغانستان د موقعیت د اغیز د کچې له پلوه په سیمه کې د سوداګرۍ او

اقتصاد په پراختیا کې تر ټولو ښه بېلګه ده. د دې پټلۍ ګټې درېو واړو هېوادونو ته، د پام وړ او ملموسې دي. اوس مهال د تاجیکستان او ترکمنستان هېوادونه لنډې ترانزېټي لارې ته د اړتیا او له ازبکستان هېواد سره د اړیکو په پام کې نیولو سره، مجبور دی چې خپل سوداګریز توکي د روسیې د اوسپنې پټلۍ د شبکې له لارې ولیردوي چې دا کار په خپله د زیات وخت او ډېر لګښت لامل کیږي.

خو وړاندیز شوی واټن (مسیر) چې د افغانستان له خاورې تیرېږي له یوې خوا د ترکمنستان او تاجیکستان د وصلیدو لپاره مناسبه او کم لګښته بدیل دی او له بلې خوا به ښه عاید د افغانستان په نصیب کړي.

عاید او بوختیاوې

اټکل کیږي چې د اوسپنې پټلۍ د ترانزېټ له لارې د کال شاوخوا سل ملیونه ډالر د افغانستان حق کیږي چې دا پانګه به د افغانستان د اوسپنې پټلۍ په چټکه پراختیا کې په لګښت رسېږي. له بلې خوا، د اوسپنې پټلۍ د مواصلاتي لارې په پایله کې به د درېو واړو

هېوادونو خلکو ته په سلګونو بوختیاوې پیدا شي چې دا په خپله د بې وزلۍ د لمنځه وړلو، د نشه یي توکو پر وړاندې د مبارزې او بالاخره د افغانستان او ګاونډیو هېوادونو د اقتصادي پراختیا په برخه کې یو کټلی ګام دی.

افغان سوداګر له دې لارې څخه په ګټې اخیستنې سره کولای د قزاقستان، روسیې او اروپا بازارونو ته په ډېر کم لګښت لاسرسی پیدا کړي.

په افغانستان کې د اوسپنې پټلۍ د

شبکې پراختیا

تجربو ښکاره کړي ده چې د اوسپنې پټلۍ برنامه ریزې، رغول (احداث)، ګټه اخیستنه، مراقبت او ساتل د لویو لارو په پرتله ډېره اقتصادي تر سترګو کیږي.

باید وویل شي چې د اوسپنې پټلۍ نظام او شبکه په پراختیایي، امنیتي او د ګټې اخیستنې په برخو کې قوانینو او مقرراتو ته اړتیا لري.

د افغانستان دولت د دې اړتیاوو په پام کې نیولو سره، د افغانستان د اوسپنې پټلۍ د ادارې جوړول د ۲۰۱۲ کال په نوامبر کې د وزیرانو د شورا له لارې تصویب کړ. دا اداره د اوسپنې پټلۍ د

نورو اړوندو چارو تر څنګ د افغانستان د اوسپنې پټلۍ د ټولو قوانینو او مقرراتو د تدوین او ترتیب مسئولیت لري.

تمه کیږي چې د افغانستان د اوسپنې پټلۍ نورې جوړه شوې اداره (شبکه) به نه یوازې د دې هېواد په دننه اقتصادي ودې کې بلکې د سیمې د اقتصاد په وده او د ترانزېټ (عبور) د دهلیزونو د جوړیدو او د افغانستان په دننه او بهر کې د طبیعي منابعو په لیردولو کې هم اغیزناکه رول ولوبوي.

په همدې ترتیب، د افغانستان د اوسپنې پټلۍ د پراختیاوې او پراختیاوې لکه د اقتصادي یو شمېر سازمانونه لکه د اقتصادي همکاريو سازمان (ECO)، د مرکزي اسیا د سیمه ایزو همکاريو اقتصادي سازمان (CAREC)، د جنوبي اسیا د سیمه ایزو همکاريو د ټولنې (SARC) او همدا ډول اتم ګروپ (8G) هم ملاتړ کوي. د دې نهادونو ملاتړ د دې ښکاروندی دی چې دا پروژه به ترسره شي او افغانستان به د ښه راتلونکي په لور یو نوی ګام اوچت کړي.

بي بي سي

ژباړه: عین الله عیان

شپږم کال، دوه اويايمه گڼه، د شرگوټي مياشت

چگونه میتوان برای اتباع کشور زمینه کار را فراهم ساخت ؟

کشور برای بهبود وضعیت اقتصادی به شکل مؤثر پراخ انداخته شود. صادرات افزایش یافته و اقتصاد کشور شاهد در آمد های ارزی زیادی خواهد بود و همچنان در نتیجه آن پول افغانی در مقابل اسعار ثابت خود را حفظ و قدرت خرید مردم نیز بیشتر از امروز افزایش خواهد یافت. در کشور عزیز ما افغانستان، در بیشتر از یک میلیون و هفتصد هزار هکتار زمین، جنگلات وجود دارد که قسمت عمده این جنگلات را از چوب، بلوط، پسته، جلفغوزه، بادام گرمی، چهار مغز و غیره که در ولایت های مانند بادغیس، سمنگان، بدخشان، تخار، پکتیا، پکتیکا، کنر،

داخلی استفاده مولد بعمل آید. جهان معاصر، دنیایی از تحول و توسعه است، هیچ عرصه زندگی و فعالیت را نمی توان یافت که به نحوی در حال دگر گونی نباشد، این دگر گونی ها اتفاقی نیستند، بیشتر آنها بر بنیاد برنامه ها و پرو گرام ها به پیش برده می شوند. در حال حاضر بیشتر بودجه ملی افغانستان از منابع خارجی تمویل می گردد و بیشترین تولید ناخالص این کشور به صورت مستقیم به کمک های خارجی ارتباط داشته و وابستگی افغانستان را کمک های خارجی نشان میدهد. در صورتیکه تمام ظرفیت های موجود در

در حال حاضر همه تجارب دنیای پیشرفته در خدمت نخبگان کشور ما قرار داشته که بایست از آنها استفاده مؤثر صورت گیرد، تا همه افکار و دوران سرمایه ما به هتل داری، تولید و توزیع اقلام غذا ها، نوشابه های مضر و سامان بازی اطفال اختصاص نگیرد، بلکه در سایر بخش های اقتصادی توجه جدی صورت گیرد. فرصت های بدست آمده را که یکی از آنها توجه جدی به تولیدات داخلی است نباید به رایگان از دست داد، باید نخبگان کشور طرح امکانات و ریزرف های مناسب و مفید را بکار اندازند تا از سرمایه های اندوخته و متراکم کشور در تولیدات

نورستان لغمان، و سایر ولایات موقعیت دارد، باید برای حفظ و مراقبت این جنگلات تدابیر جدی گرفته شده، ساحات تخریب شده این جنگلات نیز باید دوباره احیا و همچنان گسترش ساحات جنگلی جدید طرح و تطبیق گردد، زیرا این جنگلات نه تنها بخاطر سلامت حفظ محیط زیست مفید واقع می شود بلکه می تواند در بخش های مختلف کارآفرین مؤثر و منبع عواید دایمی برای دولت و باشندگان سرزمین باشد در صورتیکه در قسمت جمعآوری حاصلات سر درختی، جلعوزه، پسته، چارمغز، بادام کوهی، زیتون و غیره کم توجهی صورت نگیرد و چیدن آنها قانونمند گردد، بهتر است که این جنگلات به اجاره داده شود، زیرا اجاره دار بخاطر منفعت خود در وقت چیدن میوه از احتیاط لازم کار می گیرد و خساره به درختان وارد نمی نماید.

کشور ما با داشتن سی ملیون هکتار علفچر و مراتع، مستعد به پرورش صد ها ملیون مواسی می باشد که با استفاده از تجارب جهانی در مورد شیوه های مدرن پرورش مواسی و مرغداری منفعت آوری فراوان دارد که نه تنها باعث اشباع بازار داخلی شده بلکه میتوانیم صادرات گوشت، لبنیات، تخم مرغ، پشم، کرک، پوست و روده را بخارج از کشور افزایش دهیم.

با وجود دستاورد های سکثور زراعت در دهه گذشته سیستم مالداري در کشور هنوز هم به شکل عقب مانده جریان داشته که باید استراتیژی انکشاف مالداري را با پالیسی های حمایتی و رهنمود دهنده روشن و وضعیت مالداري و مرغداری را بهبود

بیخشیم تا در آینده باعث ایجاد صد ها هزار شغل جدید در کشور گردد. اگر در سیستم مالداري اصلاحات به میان آید طی سالهای آینده محصولات ما چندین برابر خواهد شد که در آنصورت بر علاوه خود کفایی در عرصه صادرات این نوع محصولات در منطقه می تواند رقابت نماید.

در افغانستان هم مانند سایر کشور ها وزارت خانه و ادارات خاصی تاسیس گردیده تا جهت معیاری ساختن راه ها و جاده های مواصلاتی بخاطر انکشاف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و برقراری تعادل در عرضه و تقاضای خدمات، گام های استوار برداشته شود، تا روستاها را که ۷۶ درصد جمعیت و قسمت بیشتر نیروی کاری فعال را در چهار بخش عمده که عبارت از زراعت، مالداري، باغداری و صنایع دستی را با خود داشته و از لحاظ اقتصادی، وزن سنگین اقتصادی کشور به حساب آمده و موقعیت تعیین کننده را در اقتصاد کشور بدوش دارد، باید بگونه معیاری از طریق راه ها و جاده ها به شهر ها وصل گردند، که خوشبختانه در طول دهه گذشته دولت جمهوری اسلامی افغانستان به آن توجه جدی مبذول داشته است.

آب در کشور ما از نقاط بسیار مرتفع سرچشمه گرفته، در نتیجه شیب های تند و سریع، زمینه فرسایش و تخریب زمین را آماده میسازد، بر اساس ارقام منابع مختلف، سالانه ۷۵ میلیارد مکعب آب در کشور تولید و ۸۰ درصد آن از طریق ذوب شدن برف ها بوجود می آید که ازین مقدار ۱۸ میلیارد مکعب منابع آبی زیر زمینی و ۵۷

میلیارد مکعب آب های سطحی می باشد که از ارقام یاد شده تنها ۲۰ درصد آب ها در داخل کشور استفاده شده و متباقی ۲۷ درصد این ثروت ارزشمند و بی بازگشت بدون هیچ گونه منفعت از میان دشت های بکر و بایر خشک و سوزان بصورت رایگان در هر ثانیه ۱۰۰۰ متر مکعب آب شیرین و قیمتی به دلیل نبود و فقدان بند های آبگردان از کشور خارج و در اختیار کشور های همسایه قرار میگیرد که تنها در موقع آب خیزی همه ساله، ویرانی زمین ها نصیب مردم افغانستان می گردد و بس.

عدم برنامه ریزی درست در روستاها سبب مهاجرت های شدید روستایی ها به داخل شهر ها میگردد که در آنصورت به مرور زمان جمعیت غیر ماهر به شهر ها سرازیر شده، با نداشتن مهارت های لازم و بنیه ضعیف اقتصادی در حاشیه شهر ها مسکن گرین و جهت رفع مشکل اقتصادی شان به شغل های کاذب و تورم زا رومی آورند که در آنصورت باعث انحطاط و عقب ماندگی روستاها و سد راه برنامه ریزی مسئولین شهری و در نهایت به ضرر روستاها و شهر ها می انجامد، عدم برنامه ریزی در مناطق روستایی رفته رفته گریبان شهر ها را نیز گرفته و رشد لجام گسیخته حاشیه نشینی در شهر های افغانستان به دلیل همین عدم برنامه ریزی درست در مناطق روستایی است.

در حال حاضر نابرابری شدید در سطح زندگی بین جوامع شهری و روستایی از نظر در آمد در افغانستان وجود دارد، در چنین حالت، مردم به منظور نابرابری های زیستی بین شهر ها و روستاها خواهان

شیرم کال، دوه اویا به گند، د غیر کولې میاشت

برنامه ریزی دقیق ملی در روستا ها می باشند، زیرا روستا ها به طور کُل در سه محور اساسی (زراعت، صنعت و خدمات) فعالیت مینمایند که به نفع خود روستا ها و شهر ها تمام میشود.

باشندگان روستا ها عموماً بعد از جمعآوری محصولات زراعتی در حدود شش ماه به شغل صنایع دستی مانند: قالین بافی که تا فعلاً ۷۵ نوع قالین در کشور تولید میگردد، گلیم بافی، قاقمه، جراب، دستکش، پوستین، پوستینچه، نمذ مالی، گلدوزی، دوخت لباس های سنتی، خامک دوزی، پوستین دوزی، سنگ تراشی، کوزه گری و ... مصروف می شوند که در حقیقت یک نوع شیوه اشتغال زا می باشد.

در اکثر ولایات کشور از ابریشم لنگی، شال، دستمال، قدیفه، از پنبه، کرباس، پتو، کشمیره، لنگی، سطرنجی، جوال و غیره می سازند. همه صنایع فوق بشمول صنعت آهنگری، مسگری، زرگری، سنگتراشی، کندن کاری، کاشی کاری، کوزه گری و سایر انواع صنایع دستی مروج در افغانستان که به اقتصاد کشور مفید بوده به باز سازی جدی نیاز دارد.

ایجاد دستگاه های صنایع دستی در روستاها همیشه با کمترین امکانات ایجاد می شود که این شیوه برعلاوه درآمد زایی، فرهنگ تجارت و تولید را در روستا ها ترویج می بخشد. صنایع دستی که در حقیقت مکمل دورکن دیگر اقتصاد کشور که عبارت از زراعت و مالداري است در روستا ها شکل می گیرد، بنا نباید روستاها به علت سقوط صنایع دستی و

عدم حمایت از باشندگان آن، در اثر حوادث طبیعی مانند طغیان و خیزش آب دریا ها، سیلاب ها و ... تخریب و به اماکن متروکه مبدل میگرددند.

گیاهان صنعتی از نقطه نظر تأمین نیازهای غذایی و دارویی مردم و ایجاد شغل نهایت ارزشمند است، کسانیکه درین بخش مشغول بوده، مواد خام و اولیه پنبه، نیشکر، لبلبو، کنجد، زغر، شرم و سایر گیاهان غذایی، زینتی و دارویی را به کالا های دیگر تبدیل مینماید که تا فعلاً متأسفانه از اینها به نحو شایسته بهره برداری نمی گردد، بناً بخاطر بهره برداری بهتر باید به روستائیان اصول بهره برداری و صادرات گیاهان صنعتی و دارویی به طور فنی آموزش داده شود.

گیاهان دارویی در افغانستان سابقه چندین هزار ساله دارد، زیرا استفاده از گیاهان دارویی با تاریخ زندگی انسانها درین سر زمین در حرکت بوده و مردم بعد از ابتلا به بیماری در جستجوی علاج آن بر آمده اند، درین مورد آنها جز با مصرف نمودن گیاهان دارویی راه دیگری نداشتند، در حال حاضر ادویه کیمیاوی بر علاوه عوارض جانبی، سالانه ملیاردها افغانی سرمایه مردم افغانستان را نیز می بلعد. مردم در کشور مجدداً جهت علاج به گیاهان دارویی رو آورده اند.

افغانستان محل رویش انواع گیاهان دارویی است اما تا حال به نحو شایسته از آن بهره برداری نگردیده، تأسیس آزمایشگاه های مورد نیاز علم کیمیا در قسمت استفاده بهتر ازین گیاهان بخاطر ساختن ادویه وجود نداشته، در حال حاضر

سهم افغانستان از تجارت ملیاردها دالری گیاهان صنعتی، دارویی و زینتی هیچ است. افغانستان نباید بر تخته پاره از ارمغان های تمدن جدید در اوقیانوس بیگرا نه تکنالوژی بدون کرانه موعود. سر کوب امواج طوفان زای اقتصادی گردیده و بسوی انحطاط حرکت نماید، نباید کشور ما صادرات خویش را از دست داده، منابع طبیعی، مزارع، کارخانجات صنعتی، شبکه های آبیاری، پل ها، راه ها، بندها، کاریزها و غیره فلج و مردم در کشور به یک نیروی مصرف گرا مبدل گردد.

در پایان باید گفت که تنها نخبگان و دانشمند کشور با اندوخته های علمی و فنی عصر حاضر میتوانند زراعت، مالداري، صنایع ماشینی، دستی و معادن کشور را که در گذشته فعالیت داشته و اشتغال را بوده اند و در شرایط فعلی بنا بر دلایلی از کار بازمانده اند، دوباره احیا و برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و عمرانی را آغاز نمایند، تا اولویت نیازمندی های شهری، روستایی، اقتصادی، صنعتی، اجتماعی و فرهنگی را رعایت و زمینه شغل را در محیط زندگی مردم مهیا سازند، ثروت و منابع طبیعی در تمامی کنج و کنار افغانستان وجود دارد، هیچ نقطه در افغانستان وجود ندارد که منابع طبیعی نداشته و در آنجا شغل ایجاد نگردد.

عبداللطیف شاعین

مبع (شاسنامه افغانستان) عصر احمد دولت آبادی

جغرافیای بشری افغانستان - محب الله رحمتی

صفهای نظم اقتصاد بازار و ضرورت مداخله دولت

پوهندوی دکتور حمید الله نور مباد

ملاحظه دارد. در حالیکه در سال ۲۰۱۱ این رشد ۶.۹٪ را نشان میداد. موسسه مذکور گفته است کاهش رشد اقتصادی جهان، بحران منطقه یورو و سایر آفات طبیعی در تولید دیسک سخت افزار HDD و سکتر تکنالوژی معلوماتی تأثیرات سؤ خواهد داشت. به هر صورت تا سال ۲۰۱۶ انترنت نقش بنیادی در رشد اقتصاد دیجیتلی کشور ها به ویژه کشور های گروه اقتصادی ۲۰ ایفاء خواهد کرد. پس در نگهداری و حفظ و مراقبت کمپیوتر های دست داشته خود کوشا باشید و آنرا به مثابه یکی از محصولات نهایت ضروری در حیات اجتماعی، اقتصادی خود بدانید زیرا آینده را کمپیوتر شما بدست دارد.

به یاد داشته باشیم که کمپیوتر عبارت از ماشین الکترونیکی است که معلومات را از طریق device inputting گرفته بعد از تحلیل و تجزیه آنرا از طریق (outputting device) ارائه میکند و یا کمپیوتر ماشین است که کار های مغلق و پیچیده فکری را در زمان کم به سهولت انجام میدهد.

در سال ۱۹۳۰ wannevarbush اولین کمپیوتر Analog، در سال ۱۹۶۵ اولین کمپیوتر mini و در سال ۱۹۷۵ اولین کمپیوتر micro اختراع شد.

کمپیوتر های (micro) از لحاظ شکل فیزیکی به سه نوع هستند.

۱- Tower top

۲- Desktop

۳- Lap top

- Tower top: عبارت از کمپیوتر های اند که به شکل ایستاده قرار داشته و (۷۵٪) (Branded) میباشند.
- Desktop: عبارت از کمپیوتر های اند که بشکل خوابیده قرار میگیرد و همچنان (۷۵٪) (Branded) میباشند.
- Lap top: عبارت از کمپیوتر های هستند که شکل کتابچه را دارا بوده

تمام پرزه جات آن (Built in) و (۱۰۰٪) (branded) میباشند.

چون از کمپیوتر در فعالیت های اقتصادی استفاده مؤثر صورت می گیرد. لازم و ضروری است تا در حفظ و نگهداشت درست از آن نیز توجه داشته باشیم و از عواملی که باعث خراب شدن زود هنگام آنها میگردد جلوگیری نمایم. بنا رهنمای های در جهت نگهداری صحیح از آن به شما ذکر مینمائیم امید آنرا عملی نمایید. وارد آوردن هر نوع فشار و ضربه به لب تاپ باعث بروز مشکلات تشخیصی در دستگاه کمپیوتر میشود که باید به آن توجه جدی داشته باشید که به هیچ عنوانی به پیکر دستگاه، به ویژه عقب LCD و زیر لب تاپ فشار و ضربه وارد نشود.

بخاطر داشته باشید که لب تاپ تان در برابر ریختن مایعات مانند آب، جای، قهوه، شیر و ... حساس و آسیب پذیر است. همچنان در موقعی که با برق وصل میشود دقت کامل صورت گیرد، تا وسایل وصل گشوده عوارض نداشته باشند. دروازه و یا روک (Drive) بسیار آسیب پذیر است با دقت و ملایمت از آن استفاده کنید و بعد از استفاده، زودتر آنرا ببندید. در موقع بستن کمپیوتر دقت نمایید که هیچ چیزی بین LCD و صفحه کیبورد قرار نداشته باشد. زیرا باعث شکستن LCD میگردد. جهت حفظ و مراقبت (Drive) بهتر است از CD and DVD استفاده زیاد و طولانی صورت نگیرد مانند: دیدن فلم ها و شنیدن موسیقی آنها را بروی هاردسک کپی کنید تا از استهلاك کوتاه مدت درایو (Drive) جلوگیری نموده باشید. صفحه اسکرین (شیشه نمایش) خیلی ها حساس است، هرگز به منظور صیقل دادن آن، یا از بردن و پاک کردن لکه ها به طور مستقیم از هیچگونه مایعات بخصوص اسپتون، عطر، الکل و ... استفاده نکنید. هرگز لب تاپ خود را در برابر حرارت مستقیم یا تابش مستقیم نور خورشید (بخصوص در بین

موتر) یا محلات سر بسته قرار ندهید. کمپیوتر خود را بروی سطوح پست دار مانند: قالین، کمپل، فرش و ... نگذارید و از گرد، غبار و رطوبت به طور جدی دور نگهداری نمایید. بهتر است لب تاپ خود را به سطح صاف، خشک و بدون لرزش قرار دهید، به یاد داشته باشید که کمپیوتر شما در وقت کار بسیار گرم میشود (قابل تشویش نیست) به همین خاطر سطوح و یا میز هایکه از همین حرارت ممکن متضرر شوند، انتخاب نکنید. هرگز کمپیوتر خود را روشن داخل یک نگذارید. در نگهداری بطری کمپیوتر تان خیلی ها کوشا باشید چون یکی از لوازم قیمتی است، در صورتی که بطری لب تاپ شما عوارض پیدا می نماید از آن استفاده نکنید.

از جانب کمپنی های تولید کننده توصیه گردیده است که بعد از خرید و قبل از استفاده از لب تاپ حداقل مدت ده ساعت به صورت خاموش چارج گردد. در این مورد به تشویش نباشید، زیرا در صورت چارج مکمل به طور اتوماتیک عمل چارج متوقف خواهد شد. رعایت این موضوع، طول عمر بطری لب تاپ تا ترا طول میاورد. توجه داشته باشید که چارج بطری شان از ۱۰۰٪ پایین نیاید و قبل از رسیدن به این مرحله برای جلوگیری از فشار زیاد در حین عملیات چارج آنرا به برق وصل نمایید. اگر قرار است مدت زیادی کمپیوتر شما در محل ثابت بماند بهتر است آنرا با برق وصل نمایید و بطری آن ۳:۱ (یک بر سه) چارج داشته باشد. لب تاپ تان را در جای خشک و در محلی که از ۰ الی ۳۰ درجه سانتی گرید باشد، نگهداری نمایید و در انشایی وصل نمودن بطری به کمپیوتر اول DC علامت آنرا به لب تاپ، سپس کیبل برق را به چارج و در آخر ساکت (دو شاخه) را به برق وصل کنید. ■

مآخذ: روزنامه اطلاعات

www.sadram.ir

www.ghatreh.com

اطلاحيه د افغانستان بانک!

هموطنان گرامي!

در این اواخر بانکوتهای جعلی افغانی بالاخص بانکوتهای پنجد افغانی و هزار افغانی به شکل از اشکال وارد بازار شده است، ازینرو لطفاً در حین داد و ستد و خرید و فروش به تفاوت های ذیل در میان بانکوتهای جعلی و اصلی توجه نمایند!

خصوصیت متفاوت کاغذ بانکوتها: بانکوتهای جدید اصلی دارای کاغذ درشت می باشد در حالیکه نوت های جعلی این خصوصیت را ندارد.

واتر مارک: در بانکوتهای جدید اصلی واتر مارک بطرف چپ قرار دارد و در مقابل روشنی آفتاب مقبره میرویس نیکه دیده می شود، در حالیکه در نوتهای جعلی مقبره میرویس نیکه به وضوح قابل دید نیست.

کیفیت چاپ: در بانکوتهای اصلی بعضی از نشانه های چاپ شده توسط انگلستان دست قابل لمس می باشد که این کیفیت در بانکوتهای جعلی وجود ندارد.

و، هرگاه بانکوتهای اصلی (۵۰۰ و ۱۰۰۰) افغانیگی در مقابل نور گرفته شود، فیه هلوگرافیک آن به سه رنگ (سبز، زرد و آبی) به نظر می رسد، در حالیکه این خصوصیت در بانکوتهای جعلی غیرشفاف و کمرنگ به نظر می رسد.

BanK

Da Afghanistan Bank, Publication
Issue 72 Sixth Year, June 2013

ټولې دولتي او خصوصي ادارې او مؤسسې مکلف دي څو په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلې.